

Ichthus
college

SCHOOLPLAN

ICHTHUS COLLEGE KAMPEN

2021 – 2023

KOERS ZETTEN EN KOERS HOUDEN

Versie 220114.18 Campus & Vakroute

Datum: 7 juli 2021

John Odinot, directeur a.i. Ichthus College Kampen

Inhoudsopgave

.....	1
1. Inleiding	4
2. Missie, visie en beloften	6
2.1 Onze positie binnen Landstede Groep	6
2.2 Wij hebben goud in handen!	6
3. Organisatie	8
3.1 Stichting Ichthus College en Landstede Groep	8
3.2 Ichthus College Kampen	8
4. Waar wij bijzonder in zijn	11
4.1 Christelijke identiteit	11
4.2 Identiteitsambities	11
4.3 Kenmerkend	12
4.4 Samenwerkingspartners	13
4.5 Sponsoring	13
5. Bespiegelingen	14
5.1 Onze wortels	14
5.2. Focus op leren	14
5.2 Leren van morgen	15
6. Leerlingen zijn ons goud	17
6.1 Evaluatie schoolplan	17
6.2 Schrijfproces hoofdstuk 6	17
6.3 Didactiek en formatief handelen	18
6.4 De Overbrugging: van 10 tot 14 onderwijs	20
6.5 Taal en rekenen	21
6.6 Pedagogisch leerklimaat en veiligheid	22
6.7 Leerlingenparticipatie	23
6.8 Passend Onderwijs	24
6.9 Burgerschapsvorming	25
6.10 Buitenschools leren en internationalisering	27
6.11 Loopbaanoriëntatie en begeleiding	28
6.12 Coaching van docenten en studenten	29
6.13 Digitalisering van onderwijs en begeleiding	30
6.14 Toetsen en beoordelen	31
6.15 Kunst- en cultuuronderwijs	32
6.16 Sterk Techniek Onderwijs & De Nieuwe Leerweg	34

7.	Kwaliteitszorg	35
7.1	Aanpak.....	35
7.2	Focus op de dialoog.....	36
7.3	Ambities.....	36
7.4	Plannen en planvorming.....	36
7.5	Planning & Control cyclus.....	37
8.	Leiderschap en professionaliteit	39
8.1	Leiderschap: waar staan we nu	39
8.2	Onze visie op schoolleiderschap	39
8.3	Sturen op professionaliteit.....	39
8.4	Personeelsbeleid	40

1. Inleiding

Het Ichthus College is een bruisende, inspirerende school. Een plaats om te leren en te werken, en waar mensen de ruimte krijgen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. We willen het beste onderwijs bieden. Daarmee geven we onze leerlingen een stevige basis voor de toekomst. Hoe we dit willen doen beschrijven we in dit schoolplan “Koers zetten en koers houden”.

Wij, de schoolleiding van het Ichthus College te Kampen, bieden u dit schoolplan met plezier aan. Met plezier, want we zijn trots op de inhoud van dit beleidsdocument en op de manier waarop dit plan gemaakt is. Het is een richtinggevend document dat voortbouwt op de vele ontwikkelingen die we de afgelopen jaren hebben ingezet. Het is ook het plan dat laat zien voor welke opdrachten we nog staan. En welke keuzes we daarin maken.

We beschrijven onze visie, missie, ambities en de manier waarop we deze willen realiseren. Zo weten we of we ‘hoog aan de wind’ varen en de juiste haven in zicht hebben. Dit meerjarenplan helpt ons om jaarlijks keuzes te maken. We vertellen hoe we systematisch werken aan goed onderwijs en welke methodieken we daarbij gebruiken. Daarmee is het plan een belangrijk onderdeel van onze kwaliteitscyclus. Naast dat wij willen voldoen aan de basiskwaliteit die aan het onderwijs wordt gesteld, realiseren we graag onze eigen onderwijskundige ambities. Onze medewerkers zijn daarbij de sleutel tot succes.

Omdat het leren van onze leerlingen ons allen ter harte gaat hebben we dit schoolplan met elkaar geschreven. Met deze aanpak hopen wij dat collega’s zich in de taal en beelden herkennen, waarmee er draagvlak is voor de uitvoer. We bedanken hen voor inspirerende ideeën over onderwijs en begeleiding, het schrijven van teksten en allerlei coördinerende werkzaamheden.

Het schoolplan is vastgesteld door de schoolleiding en ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur van de stichting Ichthus College en ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraden van de onderwijseenheid.

Kampen, augustus 2021,

Namens de schoolleiding,
John Odinot

Koers zetten en koers houden

Doelen van ons schoolplan

Het schoolplan “Koers zetten en koers houden” vertelt welke didactische, pedagogische en organisatorische keuzes wij maken in de periode 2021-2023. Wij laten u zien hoe wij vormgeven aan het onderwijs, onze begeleiding en werken aan een kwaliteitscultuur.

Ook schreven we dit schoolplan om met elkaar het gesprek over onze lessen en begeleiding te voeren. Met medewerkers, met ouders, met leerlingen, met onze medezeggenschapsraad en het College van Bestuur. We hopen en verwachten dat velen die betrokken zijn bij het Ichthus College ons en elkaar bevragen. Doen we de goede dingen, doen we ze goed en hoe weten we dit?

Het plan is tevens een onderdeel van de zogenoemde ‘planning & control cyclus’ van Landstede Groep en een wettelijk verantwoordingsdocument voor externe belanghebbenden, waaronder de ouders en de Inspectie van het Onderwijs. Dit plan is voor nu klaar, maar nog niet compleet. Bij het verschijnen van de nieuwe strategienota van Landstede Groep in 2023 gaan we het schoolplan actualiseren.

Leeswijzer

- In hoofdstuk 1, de inleiding, staan we kort stil bij het belang van dit document “Koers zetten en koers houden”. Het schoolplan is immers richtinggevend voor alle kleine en grote beslissingen die medewerkers van het Ichthus College in Kampen nemen.
- In hoofdstuk 2 beschrijven we onze missie, visie en beloften. Ook geven we inzicht in de waarden en strategische beloftes van Landstede Groep.
- In hoofdstuk 3 positioneren we onze school, ook als onderdeel van Landstede Groep. We schetsen onze werkstructuren en de inrichting van de medezeggenschap.
- In hoofdstuk 4 leest u over onze identiteit, onderwijskundige keuzes en samenwerkingspartners.
- Hoofdstuk 5 is een reflectie op de geschiedenis van onze school, ons leren en ons onderwijs. Ook kijken we vooruit naar toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen die effect kunnen hebben op het onderwijs. Het is een opmaat voor hoofdstuk 6.
- Hoofdstuk 6 vormt het kloppende hart en het vliegwiel van het schoolplan. De vraag ‘Hoe kunnen wij onze leerlingen zo goed mogelijk laten leren en zo optimaal mogelijk begeleiden?’ staat hier centraal. De antwoorden op deze vraag zetten ons en de hele organisatie in beweging.
- In hoofdstuk 7 staat kwaliteitszorg centraal. Wij beschrijven wat wij hieronder verstaan, wat onze speerpunten zijn en op welke wijze wij systematisch werken aan een kwaliteitscultuur.
- In hoofdstuk 8 beschrijven we onze visie op de professionele ontwikkeling van alle medewerkers en hoe we deze visie ten uitvoer brengen.

De titel van dit document behoeft geen uitleg. “Koers zetten en koers houden” is het motto van dit document.

Om de leesbaarheid te vergroten, is in dit document bij de verwijzing naar personen gekozen voor het gebruik van ‘hij’. Het spreekt vanzelf dat hier ook ‘zij of het’ kan worden gelezen.

2. Missie, visie en beloften

2.1 Onze positie binnen Landstede Groep

Het Ichthus College Kampen maakt onderdeel uit van Landstede Groep. In de Strategienota “Ruimte, Relatie & Rekenschap 2019-2022” benadrukt Landstede Groep vijf gemeenschappelijke waarden; ontwikkeling, ontmoeting, persoonsvorming, grensverleggend en betrokkenheid. Deze vijf waarden vormen de fundamenteën van de cultuur op alle onderwijsorganisaties van Landstede Groep. Naast deze vijf waarden delen de organisaties vijf strategische beloften, die voortbouwen op de waarden.

- We bieden persoonlijk onderwijs.
- We geven aandacht aan zinnige vorming: brede vorming en zingevingsvragen.
- We investeren in medewerkers.
- We leggen krachtige verbindingen (in de regio).
- We innoveren en excelleren.

Deze beloften geven richting aan de visievorming op elke school, op elke locatie en in elke leerroute. Vanwege de ruime formulering van de strategische beloften heeft een individuele school veel ruimte om eigen keuzes te maken. Zo kunnen de medewerkers regisseurs worden van hun onderwijs. En dat doen we op het Ichthus College Kampen van harte.

Keuzes van het Ichthus College

Op grond van bovenstaande waarden en strategische beloften hebben wij naar ons eigen onderwijs gekeken. Wij voerden gesprekken met medewerkers, ouders en leerlingen. Deze gesprekken hebben geleid tot het herformuleren van onze missie en onderwijsvisie. In onze missie drukken we krachtig uit hoe we ons werk met en voor leerlingen zien. Onze visie is een kernachtige tekst die uitdrukking geeft aan waar we in ons onderwijs voor staan. Deze visie is de onderlegger van de beschrijving van de thema's in hoofdstuk 6.

2.2 Wij hebben goud in handen!

Schoolmissie - wat ons drijft

Als Ichthus College Kampen hebben wij goud in handen. Wij zijn een christelijke school en geloven dat elk mens een unieke combinatie van talenten heeft gekregen. Mensen leren door talenten actief in te zetten. Talenten ontwikkelen zich het best in een uitnodigende en uitdagende omgeving die de nieuwsgierigheid prikkelt en stimuleert om te leren. Door ons onderwijs staan leerlingen straks leergierig, zelfbewust, creatief, nieuwsgierig en zelfstandig in de maatschappij. Onze leerlingen staan stevig in hun schoenen, nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf en anderen en leveren een bijdrage aan de wereld om hen heen. Wij hebben goud in handen!

Mijn Leren

Op onze school sta jij centraal. Ons onderwijs is persoonlijk. We hebben oog voor jouw mogelijkheden en belangstelling. We werken aan concrete doelen en bepalen samen de leerroute die bij jou past. Wij volgen jouw leerproces op de voet, zodat we kunnen aansluiten bij wat jou motiveert en wat jij nodig hebt in het leren. Wij werken vanuit vertrouwen en positieve verwachtingen, want dat stimuleert je om het beste uit jezelf te halen.

We leven met elkaar in een samenleving die voortdurend verandert. Om je talenten blijvend te ontwikkelen, moet je leren om je leerproces zelf vorm te geven. Daarom besteden we aandacht aan vaardigheden om te leren en om te leven.

In het begin bieden we veel structuur; dat heb je nodig om doelen te bereiken. Gaandeweg krijg je meer keuzemogelijkheden, waardoor je leert om zelfstandig te leren en om verantwoordelijkheid te nemen voor je leerproces. Je leert wat het doel is van leren, hoe je iets aanpakt en hoe je het beter kan doen.

Onze feedback op jouw werk is erop gericht om je motivatie te verhogen en om je ruimte te geven om vanuit jezelf te willen leren. Het gaat om het leren en niet om presteren. Het is onze bedoeling om je een stevige basis mee te geven, zodat je zelfstandig en vol zelfvertrouwen de school verlaat.

Het Ichthus College is jouw school. We zijn een christelijke school waar we samen nadenken over wat belangrijk is in ons leven. Iedereen is welkom op onze school en kan zichzelf zijn. Ons onderwijs is persoonlijk; we kennen elkaar en komen elkaar graag tegen. Wij ondersteunen je leerproces en sluiten aan bij jouw behoeften. Zo is passende zorg of extra hulp altijd dichtbij.

Mijn School

Onze school is een bruisende en creatieve leerplaats. We vinden het belangrijk dat je jouw talenten breed kan ontwikkelen. Ons aanbod aan vakken en activiteiten stimuleert je om belangrijke vaardigheden aan te leren, zoals samenwerken, analyseren, originele ideeën bedenken en jezelf goed uitdrukken en/of verbeelden. Deze vaardigheden heb je nodig om succes te hebben op school en in de toekomst. We maken gebruik van digitale leermiddelen en nieuwe technologieën die het leren ondersteunen.

We hebben belangstelling voor je inbreng op school, want dat helpt om samen verder te komen. De medewerkers van school, je klasgenoten, ouders en verzorgers, iedereen is op een zinvolle manier betrokken bij het onderwijs. Voor ons is het belangrijk dat je enthousiast bent over ons onderwijs en trots op de resultaten die je behaalt.

Onze school is verbonden met bedrijven, specialisten en vervolgopleidingen, want dat verbreedt onze horizon en maakt het leren levensecht. Het is belangrijk dat je leert om contacten te leggen met anderen buiten de school, want zij kunnen je helpen om je kennis en vaardigheden te verdiepen.

Mijn Droom

De toekomst is van ons allemaal, maar vooral van jou. Het is onze gezamenlijke droom om een bijdrage te leveren aan de wereld om ons heen. We stimuleren elkaar om duurzaam te denken en te doen en je te laten ervaren wat je kunt bijdragen aan onze toekomst en aan onze wereld.

Ons onderwijs is gericht op jouw toekomst. We staan met jou midden in de maatschappij en kijken nieuwsgierig naar wat op ons afkomt. We bereiden je voor op de wereld van morgen, zodat je een gelukkig bestaan kunt opbouwen en je plaats als (wereld-)burger kunt innemen. Als je terugkijkt op de periode op school, dan bezit je niet alleen een mooi diploma, maar je weet wat je kan en wat belangrijk voor je is.

Als je droomt over de toekomst, denk je na over wat je wilt bereiken. We helpen je in de persoonlijke zoektocht naar je talenten en interesses. Onze school is een plek waar dromen ontstaan en waar

ideeën, plannen en inzichten gedeeld worden. Hierdoor krijg je een steeds duidelijker beeld bij wat je wilt bereiken en wat je daarvoor moet doen. Zo kun jij jouw droom waarmaken!

3. Organisatie

3.1 Stichting Ichthus College en Landstede Groep

Landstede Groep wordt gevormd door zes stichtingen. Onder iedere stichting valt één of meerdere scholen. Onder de Stichting Landstede Groep valt de serviceorganisatie. Het Ichthus College te Kampen is een onderdeel van de Stichting Ichthus College. Stichting Ichthus College heeft twee onderwijsseenheden: Ichthus College Kampen en Ichthus College Dronten.

Alle zes stichtingen vallen onder het bevoegde gezag van het College van Bestuur (CvB) van Landstede Groep. Het CvB heeft voor elke onderwijsseenheid één directeur benoemd. De directeur en het CvB vertegenwoordigen de 'zeggenschap' op het Ichthus College Kampen. Daarnaast hebben personeel, ouders en leerlingen 'medezeggenschap', via de medezeggenschapsraad (D)MR). In Kampen is het Ichthus College ondergebracht in twee locaties. Het Ichthus College Dronten heeft eveneens twee locaties, de Campus aan de Jupiterweg en Het Perron aan De Arend in Dronten.

Binnen Landstede Groep zijn afspraken gemaakt over de aanpak en uitvoering van een aantal (onderwijskundige) onderwerpen. Bijvoorbeeld examinering, kwaliteitszorg, (wereld)burgerschap en internationalisering. We werken hierbij met kenniskringen. Een kenniskring is een 'bovenschoolse' leergemeenschap die bestaat uit vertegenwoordigers (taakhouders) vanuit de verschillende scholen. De kring heeft het doel specifiek beleid te ontwikkelen, draagvlak te creëren en te implementeren binnen de diverse scholen. Door deze aanpak hebben de vertegenwoordigers van het Ichthus College een belangrijke rol bij het delen van kennis en inzichten over een specifiek onderwerp. Aan elke kenniskring is een medewerker vanuit de serviceorganisatie verbonden die de kring (beleidsmatig) ondersteunt.

Inrichtingsprincipes Landstede Groep

De schoolleiding van het Ichthus College stelt binnen de kaders van het CvB van Landstede Groep haar beleid op. Binnen het schoolleidersteam (SLT) zijn de aandachtsgebieden (portefeuilles) verdeeld onder de verschillende teamleiders, de leidinggevende van de Dienst Administratie en de regiocoördinator. Hierdoor hebben de teamleiders integrale verantwoordelijkheden en kunnen zij sturen namens het SLT. Het inrichten van heldere sturingslijnen is voor ons een voorwaarde om afgewogen besluiten te nemen. Het zorgt voor structuur, doelgerichtheid en daadkracht.

3.2 Ichthus College Kampen

Het Ichthus College Kampen is gehuisvest aan de Jan Ligthartstraat 1-5 en aan de Flevoweg 68. Aan de Jan Ligthartstraat staat de campus met drie leerroutes: de mavo(tl), de havo en de academische route (vwo). Aan de Flevoweg 68 in het gebouw VIA (=Vmbo Ichthus Almere) zijn de vakroute (vmbo-kb en bb), het praktijkonderwijs en het mbo (entree-onderwijs en niveau 2) ondergebracht. In het gebouw IC4 is ook het beroepsgerichte onderwijs van het Almere College gehuisvest.

De dagelijkse organisatie van het Ichthus College is in handen van de directeur, zes teamleiders en twee leidinggevenden voor de onderwijsondersteunende medewerkers. De directeur heeft de eindverantwoordelijkheid. De teamleiders sturen elk een onderwijsseenheid (afdeling/leerroute) aan.

Aan het team van schoolleiders zijn verder twee functionarissen verbonden namelijk een Business Controller Onderwijseenheid (BCO¹) en een P&O²-medewerker.

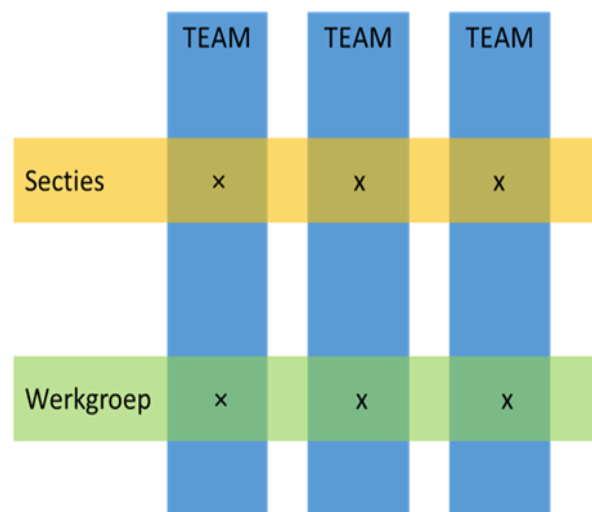
Sinds augustus 2020 werkt het Ichthus College Kampen met verticaal georganiseerde onderwijsteams binnen een leerroute. We kiezen voor deze structuur omdat deze ons helpt de volledige aandacht te richten op onze leerlingen. Op deze manier zijn de docenten integraal verantwoordelijk voor de doorlopende leerroute van onderbouw naar bovenbouw. In de verticale teams roosteren we docenten dan ook zoveel mogelijk in de gehele leerroute in. Op elke klas staan (zo mogelijk) twee mentoren die worden ondersteund door mentorcoaches. Voor een beschrijving voor onze zorgstructuur verwijzen we naar hoofdstuk 6.8.

Onze werkstructuren

In ons denken over de organisatie is het begrip 'collectieve autonomie' leidend. Kenmerken hiervan zijn: (zo veel mogelijk) horizontale aansturing en verantwoording, het versterken van het vermogen van de gemeenschap en het aanbrengen van kennisverbindingen.

Drie niveaus

We onderscheiden drie 'niveaus' waarop we werken in school: de onderwijsteams, de secties en de werkgroepen. We werken met een eenvoudige matrixstructuur die ons helpt om de aandacht volledig te richten op leren en begeleiden van leerlingen. Elk team, elke sectie of werkgroep is verantwoordelijk voor de kwaliteit, de uitvoering en het behalen van de resultaten van de eigen plannen. De plannen van de verschillende groepen worden door het SLT goedgekeurd. In hoofdstuk 7.4 kunt u meer lezen over de verschillende plannen.

Onze onderwijsteams vormen het vertrekpunt voor de ontwikkeling. De teams zijn gemandateerd om organisatorische en onderwijskundige beslissingen te nemen binnen de kaders van de vigerende plannen. Secties bestaan uit docenten die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het onderwijs in een specifiek vak. Sectieleden werken op gelijkwaardige basis samen. De sectie verantwoordt zich jaarlijks over de onderwijsopbrengsten aan de schoolleiding en stelt een plan (OPP) op met doelen en activiteiten die de sectie in het schooljaar wil realiseren.

Wergroep en taakhouders

Wergroepen bestaan uit medewerkers van verschillende teams. Een werkgroep is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van een specifiek aandachtsgebied binnen de school. Vaak overlapt het aandachtsgebied van een werkgroep een deel van de wettelijke afspraken van het toezichtkader van de onderwijsinspectie. Dit betekent dat de werkgroep naast de ambities van de school ook verantwoordelijk is voor het toezien op de wettelijke eisen die op het aandachtsgebied van toepassing zijn. Elke werkgroep wordt aangestuurd door een taakhouder die wordt ondersteund door een teamleider.

De taakhouder wordt via een motivatiegesprek door de verantwoordelijke teamleider geselecteerd en benoemt voor een periode van vijf jaar. Na deze periode kan de taakhouder nog eenmaal voor een

¹ BCO = Business Controller Onderwijseenheden

² P&O = Personeel & Organisatie

periode van vijf jaar worden aangesteld. De taakhouder stelt in overleg met de teamleider een werkgroep samen met medewerkers uit de verschillende (onderwijs)teams. De termijnen zijn ook op de leden van de werkgroep van toepassing. In het abc-tje staat meer over de rol van taakhouder.

Medezeggenschap

Op het niveau van de Stichting Ichthus College is er een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). De GMR voert op grond van de “Wet Medezeggenschap Scholen” (WMS) overleg met het bestuur. Het overleg gaat over onderwerpen die van belang zijn voor de twee scholen van de Stichting Ichthus College. Leden van de GMR zijn personeelsleden, ouders en leerlingen. Het bestuur laat zich hierbij vertegenwoordigen door de twee directeurs van de beide scholen. Op elke school zijn er twee raden. Een deelraad-medezeggenschapsraad (DMR) voor de algemeen vormende en beroepsgerichte leerwegen. En een MR voor het praktijkonderwijs. De (D)MR heeft overleg met de leden van de schoolleiding met een specifieke portefeuille. Werknemers, ouders en leerlingen hebben via de GMR of (D)MR op basis van de WMS invloed op besluiten die, door College van Bestuur en/of de directeur worden genomen. Personeelsleden, leerlingen en ouders hebben ook inspraak via de teamvergaderingen, de leerlingenraad en de ouderraad.

4. Waar wij bijzonder in zijn

4.1 Christelijke identiteit

Het Ichthus College is een algemeen protestants christelijke school. We stimuleren elkaar om na te denken over dat wat ons beweegt en wat we belangrijk vinden. Je hebt de ander nodig als spiegel om te reflecteren en je te vormen. Daarom voeren we regelmatig gesprekken met leerlingen en collega's over Bijbelse en maatschappelijke thema's.

Als school willen wij bijdragen aan de brede vorming en persoonlijke ontwikkeling van onze leerlingen. Met onze missie en visie als richtlijn vinden wij dagelijks momenten om het leven en leren te onderzoeken, te waarderen en te vieren. Expliciet gebeurt dit vooral in de godsdienstlessen, onze dagopeningen en vieringen. Impliciet in de ontmoeting met elkaar. Bij het bespreken van de lesinhoud, bij het samenwerken, de excursies en bijvoorbeeld via allerlei teksten, beelden, kunst en onderzoek. Je ervaart onze identiteit doordat we elkaar willen ontmoeten; we willen werken aan een brede persoonsvorming en omdat we betrokken willen zijn bij elkaar en de wereld waarin wij leven.

De leerlingen en medewerkers van de school hebben een diverse levensbeschouwelijke oriëntatie en achtergrond. Een aantal behoort tot de Protestantse Kerk Nederland of een ander protestants kerkgenootschap. Anderen zijn katholiek, evangelisch, 'anders' of niet-gelovig. Wat ons bindt, is dat wij van betekenis willen zijn voor elkaar. Ieder mens is van grote waarde, ieder mens is een schepping van God.

We leven in een veelkleurige samenleving met een diversiteit aan waarden, normen, opvattingen, gewoonten en gebruiken. We erkennen deze verschillen en onderzoeken ze. Als school geven we ruimte aan onze leerlingen om zich te ontwikkelen op een manier die bij hen past. Onze aanpak is uitnodigend en belangstellend. We willen elkaar helpen bij het beantwoorden van de grote levensvragen. Wie ben je? Wat is je doel? Waar ligt je kracht? Door de ander te zien, ontmoeten en te bevragen, horen we de vragen van elk mens, vragen van alle tijden, van alle werelden. Vanuit onze christelijk waarden reiken we oriëntatiepunten aan waarmee leerlingen en medewerkers zich kunnen verbinden met anderen, zichzelf kunnen ontplooien en kritisch leren denken.

4.2 Identiteitsambities

- We willen dat onze leerling levensvragen herkent, verkent en hieraan betekenis geeft door het ontwikkelen van een eigen levensbeschouwing in relatie tot anderen.
- We willen dat onze leerling –zonder oordeel- leert luisteren naar de ander, open staat voor de perspectieven van de ander en leert op de eigen visie te reflecteren.
- We willen dat onze leerling ethische gevoeligheid ontwikkelt en leert (voorlopige) standpunten in te nemen. Dat onze leerling respect toont voor andere levensbeschouwingen en kennis heeft over religieuze en niet-religieuze levensbeschouwingen.
- We willen dat onze leerling vormende kennis, vaardigheden en een houding leert toepassen in zijn persoonlijk leven als burger in de samenleving, en in studie en beroep.
- We willen dat onze leerling onderscheid kan maken tussen wetenschappelijk denken en zingevingmodellen vanuit religie en humanisme.
- Wij willen onze dagopeningen samen met medewerkers en leerlingen vorm geven.
- Als medewerkersteam willen we van elkaar leren, elkaar trainen en vormen. We kunnen meer vaardig worden in het uitdragen van onze waarden en het voeren van het goede gesprek. We willen twee keer per jaar als team de tijd nemen om ons hierin te verdiepen.
- Als school willen we de grenzen verleggen; dit doen we door gastlessen, excursies, sprekers, onderzoek te organiseren. Ook in de reguliere lessen zoeken we bewust naar diversiteit en richten de blik op een brede variëteit aan denk- en levenswijzen uit allerlei culturen.

- We willen betekenisvol betrokken zijn bij elkaar en willen dat deze betrokkenheid ook voelbaar en zichtbaar is in onze school. Dit is wat we mogen leren van Jezus die ons dit heeft voorgeleefd. Hij leert ons de weg van het dienen en laat zien dat we niet alleen voor onszelf leven.

4.3 Kenmerkend

Het Ichthus College is een ambitieuze school waar innovatie en traditie hand in hand gaan. Ons onderwijs is persoonlijk. We zien en kennen iedere leerling en kijken naar wat onze leerlingen motiveert en bezighoudt. We omarmen de veelkleurigheid van onze leerlingen en medewerkers op onze school. We zijn nieuwsgierig naar elkaar en bieden ruimte voor de persoonlijke ontwikkeling.

Omdat de overstap van basisschool naar het voortgezet onderwijs groot kan zijn, hebben we brugklassen ingericht voor de eerste twee leerjaren (dakpanklassen). In deze twee jaar werken de leerlingen in een vaste groep en met dezelfde mentor. In de lessen worden uitleg en opdrachten op verschillend leerniveau aangeboden. Onze leerlingen krijgen zo langer de tijd om te wennen aan het voortgezet onderwijs en te kiezen voor de meest passende leerroute.

We leren de leerlingen bewust omgaan met ICT. ICT kan het leren ondersteunen maar ook afremmen en hinderen. Daarom kiezen we voor een goede mix van o.a. leerboeken, werkboeken, schriften en digitale middelen die aansluiten bij de behoefte van onze leerlingen.

Binnen het Ichthus College hebben we een breed aanbod van praktijk- en algemeen vormende vakken, van afdelingen en leerroutes, van certificaten en diploma's. Deze mogelijkheden stimuleren de leerlingen om, naast kennis en inzicht, ook (metacognitieve) vaardigheden aan te leren, zoals samenwerken, onderzoeken, analyseren en presenteren. Ook krijgen leerlingen de mogelijkheid om erkende certificaten zoals Cambridge (Engels), Delf Scolaire (Frans) en Goethe (Duits) te halen.

Wereldburgerschap is een thema voor ons. We bereiden elkaar voor op het wereldburgerschap waardoor we graag samenwerken met mensen vanuit een andere cultuur of taal, religie of levensbeschouwing, in ons eigen land of over de landsgrenzen heen. Het waarderen van diversiteit vinden wij belangrijk. In school en daarbuiten.

Het aanbod van werktijd naar keuze (KWT-uren) is een belangrijk onderdeel van ons onderwijs. Naast de reguliere uren in het lesrooster kunnen leerlingen eigen keuzes maken voor aanvullende verdieping en/of verbreding of omdat ze extra uitleg en hulp kunnen gebruiken. Tijdens de KWT-uren staan de persoonlijke vragen van leerlingen centraal.

Op het Ichthus College heeft het vwo het profiel van een academische route. Binnen deze academische route bieden we het vak 'onderzoek' aan. Gaandeweg ontwikkelen leerlingen kennis en vaardigheden om een wetenschappelijk profielwerkstuk te schrijven. Deze route sluit aan op het academische onderwijs op de universiteit.

4.4 Samenwerkingspartners

In Kampen en omstreken werken we samen met het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs, de gemeente Kampen, vele maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven. Wij willen door een open houding met zicht op gezamenlijke belangen een betrokken speler zijn. Zo kunnen we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid ten volle inzetten.

IRIS is een christelijke stichting voor onderwijs. De stichting verzorgt op 14 scholen aan ongeveer 2500 leerlingen onderwijs. We werken met de stichting IRIS samen in het project 'De Overbrugging'. Met 'De Overbrugging' sluiten we aan bij de landelijke ontwikkeling van 10-14 scholen. Het project sluit ook aan bij de uitgangspunten en aanbevelingen van het recente advies van de Sociaal Economische Raad (SER³) om leerlingen later te laten kiezen voor een onderwijsniveau. Als deze latere selectie gecombineerd wordt met voldoende leerdifferentiatie biedt dit meer leerlingen een bij hen passende diplomering. In paragraaf 6.4 lees u meer over 'De Overbrugging'.

4.5 Sponsoring

Het Ichthus College heeft op dit moment geen sponsors. Er zijn wettelijke voorwaarden voor sponsoring in het voortgezet onderwijs. Zo hebben ouders, leerlingen en docenten het recht om via de medezeggenschapsraad hun stem te laten horen over een sponsorcontract. Als zich wel sponsors aanbieden, dan worden de voorwaarden voor de sponsoring met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad besproken. Wij gaan zeer terughoudend om met sponsoring. Bij sponsoring krijgt de school geld, goederen of diensten aangeboden in ruil voor een tegenprestatie. Zonder tegenprestatie is er geen sprake van sponsoring maar van een schenking.

3 Sociaal Economische Raad (2021) Gelijke kansen in het onderwijs, structureel investeren in kansengelijkheid voor iedereen.

5. Bespiegelingen

5.1 Onze wortels⁴

Wie Ichthus zegt, zegt Vis. Het Griekse woord voor vis is Ichthus. Ook is ICHTHUS een letterwoord. Iedere eerste letter in het woord ἰχθύς is een afkorting van een heel woord. Die woorden samen vormen de zin (vertaald): Jezus Christus Gods zoon (en/de) redder. Onze school heeft de naam Ichthus al sinds de jaren negentig van de vorige eeuw. De naam is toen gekozen als symbool voor onze dagelijkse inspiratiebron.

De wortels van het Ichthus College gaan terug naar het einde van de 19^e eeuw toen het Gereformeerd Gymnasium in Kampen werd opgericht. Deze school start, onder toezicht van de Gereformeerde Kerk, om jongens op te leiden. Vooral tot predikant aan de Theologische School.

In 1917 worden er ook meisjes toegelaten tot het gymnasium. Rond 1951 opent het schoolbestuur de deuren voor leerlingen uit andere kerkgenootschappen. Leerlingen van gereformeerd vrijgemaakte, hervormde en gereformeerde gemeentelijke huizen zijn ook welkom. De school krijgt al snel een nieuwe naam; het “Johannes Calvijn Lyceum”, in de volksmond al gauw ‘t Calvijn’ genoemd.

In 1961 breidt de school uit met de Hogere Burgerschool (hbs) en vanaf het schooljaar 1969 wordt het ‘hypermoderne gebouw’ aan de Jan Ligthartstraat 1 betrokken.

Vanaf de oprichting in 1922 werkte de ‘Vereniging van Christelijke Scholen’ in Kampen aan het in stand houden van een ulo-school op christelijke grondslag. Aanvankelijk alleen voor de Willem de Zwijgerschool ulo (later mavo) in Kampen maar vanaf 1969 ook voor de zelfstandige Prins Willem-Alexanderschool te IJsselmuiden.

Het christelijke onderwijs in Kampen ontkomt niet aan schaalvergroting. In 1993 fuseerde de Willem de Zwijger mavo, de Geref. school voor mavo, de Juliana van Stolberg school voor vbo, de Chr. Lagere Agrarische School en het Lichtschip uit Dronten. Uit de fusie ontstond het Oranje College. In 1995 fuseerde het Oranje College, de Prins Willem Alexander Mavo en het Johannes Calvijn Lyceum en ontstond het Ichthus College. Naar verwachting zal aan de Jan Ligthartstraat binnen enkele jaren een nieuwe Campus verrijzen. Een nieuwe campus, gebouwd op de schouders van generaties van medewerkers die met veel liefde goed onderwijs hebben verzorgd.

5.2. Focus op leren

De laatste jaren namen we ons onderwijs goed onder de loep. Uit deze analyse zijn we een aantal interventies gestart die gericht zijn op het verhogen van de opbrengsten en het verbeteren van de didactiek in de les. Ruim twee jaar geleden is onze havo-afdeling bezocht door de Inspectie van Onderwijs. De inspectie beoordeelde deze afdeling als ‘zwak’ en gaf een herstelopdracht. Het bestuur van onze school heeft vervolgens aan een externe partner (Beteor, adviesorganisatie voor onderwijs) gevraagd om een aanvullend onderzoek uit te voeren naar eventuele andere noodzakelijke of wenselijke verbeterpunten op school. Naar aanleiding van dit onderzoek werd zichtbaar dat de geconstateerde knelpunten in de havo ook in andere leerroutes aanwezig waren. Er was overduidelijk werk aan de winkel.

De schoolleiding heeft met de rapporten van de onderwijsinspectie en Beteor het verbeterplan “De basis op orde” geschreven. Dit plan is leidend geweest bij het versterken van de lessen binnen alle leerwegen in het algemeen, en op de havo in het bijzonder. In mei 2021 heeft de onderwijsinspectie de havo wederom een bezoek gebracht. Zij heeft geoordeeld dat de herstelopdracht is afgerond en dat de verbetering significant is.

⁴Met dank aan Bert van Oene, oud-docent Ichthus College

Nu zitten wij in de 'nadagen' van de corona-pandemie. In de teams zijn de eventuele vertragingen van leerlingen geïnventariseerd en geanalyseerd. De menukaart van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is bestudeerd. De onderwijsteams strekken zich uit naar activiteiten die het meeste resultaat opleveren. Vier zaken worden binnen NPO sterk benadrukt: betrokken onderwijsteams, een verbetercultuur, het gebruik van 'wetenschappelijk bewezen' methodieken en maatwerk voor leerlingen.

Opnieuw ervaren we het belang van een gezamenlijke focus. Wij bewaken dan ook de samenhang tussen onze ambities, plannen en ontwikkelingen. En richten onze aandacht op dat wat werkelijk werkt. Daarmee creëren wij synergie. Door de inrichting van onze werkstructuren (lees paragraaf 3.4) nemen onze teams, werkgroepen en secties een stevige positie in. Zij bedenken, organiseren en borgen onze verbeteringen en werken binnen de vigerende plannen. Zo werken we aan duurzame onderwijsverbetering.

5.2 Leren van morgen

Soms lijkt het of de wereld zich opnieuw aan het uitvinden is. Het is de kunst om door de beweging, nieuwigheid en trends heen te kijken naar de invloed hiervan op ons werk op school. Goed onderwijs geeft jongeren de kans om zich in een gemeenschap te ontwikkelen en te ontdekken wie ze zijn. De school is immers een samenleving waarin vanuit verbondenheid en betrokkenheid geleerd en gewerkt wordt. Met oog voor verschillen.

Elk mens is anders. En vanuit deze eigenheid heeft iedere jongere een andere manier om optimaal te groeien. Ook de omstandigheden waarin jongeren opgroeien zijn divers. Om jongeren gelijke kansen te bieden, moet het onderwijs meer rekening gaan houden met verschillen én leerlingen meer tijd geven toe te werken naar het niveau waarop ze verder willen (kunnen) leren.

Wij willen onze leerlingen meer bewust maken van hun eigen leerproces en ze vaardiger maken in het organiseren van hun leren, het werken met hulpbronnen, het zoeken naar motivatie en het proactief stellen van eigen leerdoelen. Hier kunnen executieve vaardigheden en digitale techniek bij helpen. Digitale communicatiemiddelen maken het eenvoudiger om plaats onafhankelijk te leren. Virtuele leerervaringen zullen bovendien steeds realistischer worden en nemen steeds meer de plaats in van de 'echte werkelijkheid'. De trendwatcher McKinsey Global voorziet dat verschillende technologische ontwikkelingen een positieve invloed kunnen hebben op de samenleving. Tegelijkertijd erkent ze dat technologie de huidige samenleving sterk kan veranderen en zelfs ontregelen. Wat gebeurt er met banen van jongeren als intelligente systemen en technologieën taken overnemen? Hoe zit het met de privacy van de burgers als systemen grote hoeveelheden persoonlijke informatie kunnen verzamelen en verwerken?

Niemand weet hoe de wereld van morgen er precies uitziet. Anje Ros e.a. (2017)⁵ benoemen een aantal conclusies die ons op het spoor zetten van het leren van morgen:

- Om leerlingen goed voor te bereiden op het leven, leren en werken in de samenleving is een herziening van het curriculum nodig. Mogelijk krijgen scholen meer ruimte om meer flexibel in te spelen op wat nodig is voor hun leerlingen.
- Om succesvol te zijn in de toekomst moeten leerlingen meer vaardigheden ontwikkelen om hun leerproces zelf vorm te geven, bij te sturen en vol te houden. Hiervoor zijn 'rijke' leeractiviteiten nodig, waarin leerlingen een actieve rol vervullen en zelf keuzes maken, zodat

5 Ros, A., Lieskamp, M., Heldens, H. (2017) Het leren voor morgen, uitdagingen voor het onderwijs, Pica

ook hun intrinsieke motivatie wordt versterkt. Een onderwijsvorm als ontwerpend en onderzoekend leren kan beter aansluiten op het leren van morgen.

- De school is een mini-samenleving en deze wordt voor de ontwikkeling van leerlingen steeds belangrijker. Het is belangrijk leeractiviteiten aan te bieden die gericht zijn op burgerschap en persoonsvorming. De docent heeft zowel coachende vaardigheden nodig als pedagogische tact om met leerlingen en ouders goed in gesprek te komen.
- Docenten bieden meer maatwerk. De rol van de docent als ontwerper van het leerproces en begeleider (coach) van de leerlingen wordt belangrijker.
- Omdat docenten steeds meer in werkgroep- of teamverband gaan werken, kunnen ze zich meer toeleggen op specifieke onderwijstaken.
- Het wordt moeilijk om flexibel onderwijs aan te bieden in de structuren van het verleden.

Wij nemen deze conclusies serieus. Om de hoge verwachtingen van het onderwijs waar te kunnen maken, willen wij als Ichthus College onze medewerkers en leerlingen vertrouwen en ruimte geven. Bij het schrijven van hoofdstuk 6 hebben we gewerkt met een projectmatige aanpak. Dit geeft verbondenheid en versterkt onze professionaliteit. Het sluit aan bij gedeelde vormen van leiderschap waarbij we werken met kaders⁶ die richting en sturing geven .

6. Leerlingen zijn ons goud

6.1 Evaluatie schoolplan

Uit de evaluatie van het vorige schoolplan bleek dat een aantal, voor ons nog steeds belangrijke, doelen niet gerealiseerd zijn. Daarom nemen we ze op in dit schoolplan en gaan we ze de komende jaren uitwerken.

- Het opstellen van een strategisch opleidingsportfolio voor het Ichthus College om de aantrekkelijkheid van het profiel van de school voor leerlingen en ouders te verhogen.
- Het versterken van het onderwijs door de samenwerking in de verticale onderwijskolom (po-vo-mbo-hbo-wo) met doorlopende leerroutes. Deze ontwikkelingen passen in een onderwijskundig klimaat, waarbij de leerbehoefte van de leerling centraal staat.
- Het versterken van het beroepsgerichte onderwijs. Dit doen wij door het onderwijs zo in te richten dat daarbij de vraag vanuit de arbeidsmarkt in de regio centraal staat. Dit doen wij in nauwe samenwerking met bedrijven en met andere regionale onderwijsinstellingen.
- Het versterken van doorlopende leerroutes vanuit het VSO naar PRO en vanuit PRO naar de beroepsgerichte leerroutes in het vmbo en het mbo-niveau 1 & 2.
- Het ontwikkelen van De Nieuwe Leerweg. In 2024-2025 zullen de gemengde leerweg en de theoretische leerweg/mavo (tl) opgaan in De Nieuwe Leerweg.
- Het ontwikkelen van een duidelijk profiel en programma voor het gymnasium zodat meer leerlingen voor deze leerroute gaan kiezen.

6.2 Schrijfproces hoofdstuk 6

Hoofdstuk 6 is het hart van ons schoolplan. In dit hoofdstuk expliciteren wij onze didactische en pedagogische ambities. We hebben het schrijfproces zo ontworpen dat er optimaal gebruik is gemaakt van alle expertise van de betrokken medewerkers. Dit hebben we als volgt gedaan.

Eerst hebben we geïnventariseerd welke inhoudelijke werkgroepen er zijn op school. Vervolgens hebben we sommige werkgroepen samengevoegd en andere gerevitaliseerd. De werkgroepen zijn aangevuld met betrokken docenten van de verschillende locaties. Voor elke werkgroep zijn één of twee taakhouder(s) gevraagd. De taakhouder is de aanvoerder van de werkgroep. De taakhouder kon voor inhoudelijke ondersteuning terecht bij de desbetreffende portefeuillehouder van het SLT en voor projectmatige ondersteuning bij Linda van Tuyl (CPS).

We hebben gekozen voor een vaste opbouw van elke paragraaf. Elke paragraaf begint met een korte beschrijving van de stand van zaken 'Waar we nu staan', vervolgens volgt de visie 'Dit vinden wij belangrijk' en sluit af met de ambitie 'Dit willen wij bereiken'. In de maanden april tot en met juni 2021 hebben de werkgroepen samen geschreven aan hun thema. De conceptteksten zijn gedeeld met de andere werkgroepen en later met alle medewerkers, zodat iedereen de mogelijkheid had om vragen te stellen of aanvullingen te geven op de inhoud van de tekst. Uiteindelijk is de hele tekst geredigeerd.

6.3 Didactiek en formatief handelen

Waar we nu staan

De afgelopen jaren hebben we onze focus gelegd op het versterken van onze didactiek. We willen onze leerlingen meer betrekken bij het onderwijs. Daarom zijn we gestart met diverse gerichte interventies op klassenniveau, geïnitieerd door verschillende pedagogisch-didactische werkgroepen en de schoolleiding. Uit de interne audit van Landstede Groep (november 2020) blijkt dat op al onze locaties docenten lesgeven met, voor de docent en leerling, heldere leerdoelen. Tijdens het praktijkonderwijs worden deze leerdoelen samen met de leerlingen opgesteld. Uit de vele lesbezoeken van CPS, in 2020 en 2021, blijkt dat de basis van de les steeds meer op orde is. We zien een stevige vooruitgang in onze didactiek en pedagogiek. De school scoort gemiddeld in de landelijke benchmark met betrekking tot uitdaging, goede uitleg, motiverende inhoud en afwisseling in werkvormen. De scores hiervan zijn gemiddeld hoger in de onderbouw dan in de bovenbouw. Het didactisch handelen van individuele docenten is gevarieerd en we zetten de ICT-middelen doeltreffend in.

Veel lessen zijn te veel docent gestuurd. De interne audit geeft aan dat er ook winst te behalen is op het gebied van formatief handelen. De meeste leerdoelen worden 'afgerond' met een summatieve toets (een toets voor een cijfer). Wij gebruiken de begrippen 'formatief toetsen', 'formatief evalueren' en 'formatief handelen' als wij activiteiten bedoelen die de leerling, medeleerling en docent uitvoeren om het leerproces te monitoren, te interpreteren en vervolgens te versterken. Hierover later meer. In het praktijkonderwijs wordt meer formatief gewerkt en meer gestuurd op het behalen van individuele leerdoelen. De komende jaren willen wij de nadruk leggen op het activeren van de leerlingen bij het maken van leerdoelen en bij het formatief evalueren. En daarbij willen we de transfer van lesdoel naar leerdoel maken. Niet 'Wat heb je gedaan? Of 'Wat moet je doen?' is hierbij de vraag, maar 'Wat heb je geleerd? Of 'Wat ga je nog doen om je leerdoel te bereiken?'

Uit de scores van de leerlingtevredenheidsonderzoeken (LTO) van afgelopen jaren blijkt dat het pedagogisch klimaat op het Ichthus College ruim boven de benchmark scoort. Dit heeft een positieve invloed op de relatie van de docent en de leerling(en) en daardoor ook op het leren. De opbrengsten uit de LTO variëren per schoolsoort en per leerjaar. Zij laten gemiddeld (en vooral in klas 1 en 3) een stijgende lijn zien op het gebied van de didactiek. Dit is een bevestiging van de ontwikkeling die is ingezet.

Dit vinden wij belangrijk

Wij willen ons onderwijs zo effectief mogelijk inrichten. Dit doen wij met 'de twaalf bouwstenen van effectieve didactiek' (Surma, Vanhoyweghen, Sluijsmans, Camp, Muijs & Kirschner, 2019).

12 bouwstenen voor effectieve didactiek

1. Activeer relevante voorkennis.
2. Geef duidelijke, gestructureerde en uitdagende instructie.
3. Gebruik voorbeelden.
4. Combineer woord en beeld.
5. Laat leerstof actief verwerken.
6. Zoek manieren om te achterhalen of de hele klas het begrepen heeft.
7. Ondersteun bij moeilijke opdrachten.
8. Spreid oefening met leerstof in de tijd.
9. Zorg voor afwisseling in oefenvormen.
10. Gebruik toetsing als leer- en oefenstrategie.
11. Geef feedback die leerlingen aan het denken zet.
12. Leer je leerlingen effectief leren.

Met leerdoelgericht werken en formatief handelen hebben de leerling en de docent zicht op het leerproces. Wij leren de leerlingen de vaardigheden om het eigen leerproces te monitoren en zelf bij te sturen. Met formatief handelen worden alle activiteiten bedoeld die de leerling, medeleerling en docent uitvoeren om het leerproces van de leerling in kaart te brengen, te analyseren en interpreteren (Kneyber & Sluisman, 2016; Black & William, 2009; Gulikers & Baartman, 2017). Deze resultaten worden gebruikt om de juiste beslissingen te maken over de te nemen vervolgstappen. Een vervolgstap kan bijvoorbeeld het maken van andere opdrachten zijn of het verhelderen van een of meerdere leerdoelen. Leerlingen moeten de gelegenheid kunnen krijgen om de niet behaalde leerdoelen en/of opdrachten alsnog te halen of te maken vanuit een continue leercyclus.

We willen in onze lessen gebruik maken van de drie psychologische basisbehoeftes van elk mens: relatie, competentie en autonomie. Dit is essentieel voor een leerproces waarin je de gelegenheid geeft zoveel mogelijk te leren (Deci & Ryan, 2000). In de les staat de leerling centraal. De docent begeleidt de ontwikkeling van de leerling om zijn vaardigheden, kennis en leerhouding uit te breiden en te versterken. Zo bereiden wij leerlingen voor op een levenlang leren. Onze leerlingen leren met elkaar en van elkaar.

De docent verbindt de specifieke inhoud van zijn vak aan algemene studievoordigheden. Hij leert executieve en metacognitieve vaardigheden bewust en geïntegreerd aan. Docenten in de verschillende leerjaren hebben de taak om deze vaardigheden te specificeren en te koppelen aan de vakinhoudelijke lessencycli. Onze instructies en werkvormen sluiten inhoudelijk aan bij de voorkennis, actualiteit en de belevingswereld van de leerling (Hattie, 2011; Piaget, Vygotski, 1978; Scott, et al., 2011). Wij willen elke leerling inhoudelijk inspireren. Daarbij helpt het als leerlingen verhalen horen en beelden krijgen van een mogelijk toekomstperspectief, vervolgopleiding en bijpassende beroepen die passen bij zijn persoonlijke leerweg.

We streven naar een school met zo min mogelijk summatieve toetsen. De uitkomst van de summatieve toets zou door het formatief handelen in de les (en in de keuzewerktijd) voor de leerling voorspelbaar moeten zijn. Als we een summatieve toets geven, is het een goede toets. De toets gegevens worden geanalyseerd met een vooraf vastgestelde taxonomie. Deze analyse krijgt een vervolg in het onderwijsleerproces. Een summatieve toets dient om input te geven aan voortgangsbesprekingen, de overgang of het examen.

Dit willen wij bereiken

- Op het Ichthus College zijn leerdoelen een essentieel onderdeel van het onderwijsleerproces. Wij formuleren leerdoelen op een hoog werk- en denkniveau. Wij maken ze actief met onze leerlingen. Op deze wijze stimuleren wij de leerlingen om het beste uit zichzelf te halen. Doordat leerlingen weten wat er van ze verwacht wordt heeft dit een positief effect op de resultaten.
- In iedere les gebruikt de docent formatief handelen om snel inzicht te krijgen waar de leerling staat en neemt deze informatie mee in de cyclus. Summatieve toetsen zouden door het formatief handelen moeten zijn als het halen van je zwemdiploma; je weet eigenlijk al dat je geslaagd bent.
- Alle docenten verzamelen minimaal één keer per schooljaar feedback over hun eigen didactisch handelen ter voorbereiding op de Persoonlijke Ontwikkeling Cyclus. Hierdoor heeft iedere docent inzicht welke van de twaalf bouwstenen hij inzet en met welk resultaat. Deze feedback wordt opgehaald met (collegiale) lesbezoeken met de kijkwijzer, de DOT en met enquêtes uitgezet onder de leerlingen. Op basis van deze feedback stuurt de docent zijn eigen ontwikkeling aan.

6.4 De Overbrugging: van 10 tot 14 onderwijs

Waar we nu staan

Op vijftien april 2021 publiceerde de Onderwijsraad een notitie waarin wordt gepleit voor een latere selectie van de leerling voor een specifieke schoolrichting én voor meer differentiatie in de les. (Onderwijsraad, 2021). Het doel van dit pleidooi is leerlingen meer mogelijkheden geven om dát onderwijs te volgen dat past bij hun individuele capaciteiten en ontwikkeling.

Op onze school is kansengelijkheid een van onze speerpunten. Gedurende het schooljaar 2020-2021 hebben wij onze focus gelegd op de leerlingen van 10 tot 14 jaar en hebben zodoende het project 'De Overbrugging' opgezet. We zijn op de campus gaan werken met dakpanklassen; de vakroute werkte al jarenlang met dakpanklassen. In dit project leren we de leerlingen executieve vaardigheden aan, we maken de leerlingen wegwijs in het voortgezet onderwijs, we zoomen in op taal- en leesonderwijs en we versterken de warme overdracht en advisering. Hiermee leggen we een fundament voor een effectieve doorstroom in onze onderbouw. Dat dit nodig is ondersteunen wij met de volgende argumenten: er is toenemende dubbele advisering vanuit het PO; onze uitstroomcijfers vanuit de onderbouw op de Campus zijn hoog en het Ichthus College werkt samen met de stichting IRIS in het project de Overbrugging. Bovendien is elke leerling gebaat bij een soepele, effectieve overgang van de basisschool naar het Ichthus College.

Dit vinden wij belangrijk

Wij willen onze leerlingen een soepele en stimulerende overgang laten ervaren naar het voortgezet onderwijs. Wij werken met een tweejarige brugklas. Ons doel is dat in de derde klas elke leerling op het juiste niveau zit. Ons traditionele Nederlandse onderwijssysteem gaat ervan uit dat het brein van elk twaalfjarig kind even ver ontwikkeld is. Wij zien wij dit anders; wij gaan we er van uit dat er veel verschillen zijn in de ontwikkeling van leerlingen (Jolles, 2016).

Dit willen wij bereiken

Het aanleren van executieve vaardigheden.

Dit zijn vaardigheden zoals plannen, organiseren en timemanagement. Deze vaardigheden heb je nodig om te kunnen slagen in het leven: op school, in je werk, in relatie tot anderen, in je persoonlijke contacten. Docenten zijn zich bewust van de waarde hiervan en fungeren als rolmodel (Jolles, 2016). Een leerling die de executieve vaardigheden goed beheerst is gemotiveerder en heeft een grotere kans op een succesvolle schoolloopbaan (Koenderink, 2012). De sleutel van succes in het aanleren van de executieve vaardigheden ligt in het herhalend karakter van het trainen van deze vaardigheden, door zowel docenten als ouders (Diamond,

Het bieden van maatwerk, kansen en uitdaging

- Gelijke kansen voor leerlingen worden gestimuleerd door het hebben en uitspreken van hoge verwachtingen en het uitstellen van de definitieve niveaubepaling. Elke leerling heeft baat bij het uitstellen van dit keuzemoment, maar in het bijzonder de leerlingen die onvoldoende zelfvertrouwen of studievoordigheden hebben of leerlingen die kampen met een taal- of leerachterstand (Jolles, 2017). Dit vraagt om een schoolcultuur waarin kansen en uitdagingen worden geboden en maatwerk per vak de norm is.
- We werken schoolbreed met dakpanklassen. Op het IC4 organiseren we de kansen en uitdagingen door het bieden van een maatwerkdiploma met examens op verschillende niveaus. Bewezen is dat aannames van docenten een grote rol spelen in de bepaling van het leerniveau, wanneer het leerniveau geen eenduidig beeld geeft (Inspectie van het Onderwijs,

2015). Hier zijn wij ons van bewust. Wij willen differentiëren binnen de les en op deze wijze elke leerling stimuleren in zijn ontwikkeling (Onderwijsraad, 2021)!

Het versterken van taal en leesonderwijs

Schoolsucces wordt in grote mate bepaald door de taal- en leesvaardigheid. Daarom is goed taalonderwijs belangrijk voor het succes van alle vakken (Förner, 2011; Evaluatie Wet Eindtoetsing PO, 2017). Denken doen we immers in woorden (Jolles, 2016). Door in de onderbouw nadrukkelijk in te zetten op taal- en leesonderwijs willen we het talent van leerlingen ten volle benutten. Wij willen leerlingen plaatsen op het niveau dat bij de leerling past. Voor een doorgaande ontwikkeling van iedere leerling wordt samenwerking en aansluiting gezocht bij de basisschool en vindt afstemming plaats in de werkgroep taal/rekenbeleid. We verwijzen hier naar de bijdrage in paragraaf 6.5 van de werkgroep taal en rekenbeleid.

Hechte relaties met de toeleverende basisscholen

- Op het Ichthus College vinden we de warme overdracht van de leerling bij de overstap van de basisschool naar onze school belangrijk. De coördinatorenleerlingbegeleiders spelen hierbij een rol. We zetten stevig in op de dialoog tussen de betrokkenen uit de specifieke basisschool en de mentor uit de eerste klas. Daarbij nemen we de gekregen informatie over onze aanstaande brugklasleerlingen serieus en organiseren we een goede overdracht binnen de leerlingvolgsystemen. En een aansluitende opvolging.
- In 2024 bieden we op het Ichthus College een brede onderbouw aan, waarbij we een doorlopende leerroute vanuit het primair onderwijs realiseren en leerlingen van diverse niveaus van elkaar en met elkaar leren.

6.5 Taal en rekenen

Waar we nu staan

Op dit moment werken we aan een update van ons taal- en rekenbeleidsplan. Uit interviews met collega's uit de onderwijsteams komt de wens naar boven om teamgericht en vakoverstijgend te werken aan de versterking van taal- en rekenvaardigheden. Bovendien wordt de voorkeur gegeven aan bottom-up werken waarbij de doelen op het gebied van taal en rekenen verweven zijn met het teamplan. Een belangrijk gegeven is dat de regio Kampen een achterstandsgebied is qua taal. Wij willen graag dat docenten weten van de problemen die op kunnen treden bij taalontwikkeling. Op dit moment is niet elke docent zich bewust van zijn rol als taaldocent.

In het schooljaar 2019-2020 is de landelijke rekentoets afgeschaft. Op de Campus zijn de aparte rekenuren uit het rooster gehaald. Ze zijn geïntegreerd in het vak wiskunde. De praktijk wijst uit dat er onvoldoende tijd is om rekenen op een structurele manier aan te bieden. Op de Vakroute is er nog een minimaal aantal uren rekenen die gegeven worden door bekwame docenten. We brengen het taal- en rekenniveau in beeld met Diatoetsen. Dit zijn methode-onafhankelijke toetsen die gerelateerd zijn aan de referentieniveaus. Op het praktijkonderwijs is er een screening op het gebied van taal. De uitslagen worden geanalyseerd en opgevolgd voor passende acties.

Dit vinden wij belangrijk

Taalontwikkeling vindt in alle lessen plaats, het zit verweven in onze didactiek waarbij leesvaardigheid een belangrijke sleutel tot studiesucces is. Vanuit deze visie op onderwijs streeft ons taal- en rekenbeleid naar gerichte ondersteuning van leerlingen die dit nodig hebben. Wij hebben een model van geïntegreerde leerlingbegeleiding. Dit betekent dat maatwerk zoveel mogelijk in de klas tijdens de

reguliere les plaatsvindt. Alleen waar dat nodig is, vindt begeleiding buiten de les plaats. Anderzijds willen wij met ons beleid de taal- en rekenvaardigheid versterken van alle leerlingen in elke les. Taal en rekenen zijn immers basisvaardigheden; het zijn de bouwstenen in ons onderwijs. Bovendien zijn het essentiële vaardigheden die nodig zijn voor een goede aansluiting op het vervolgonderwijs en om later in de maatschappij goed te kunnen functioneren. Bij alle vakken heb je taal nodig om de leerstof te begrijpen en te verwerken, daarom is elke (vak)docent een taaldocent.

Dit willen wij bereiken

Wij starten onze ambities met bewustwording. Alle docenten worden zich bewust van het belang van taal- en rekenvaardigheid voor het behalen van goede leerresultaten. Wij willen dat elke docent voor zijn eigen vakgebied de taal- en rekenkundige componenten kan herkennen en op de juiste wijze kan aanleren. Het versterken van het taal- en rekenonderwijs is niet uitsluitend een taak voor de vaksectie Nederlands en wiskunde. Wij vinden het belangrijk dat de vereiste taal- en rekenvaardigheden geïntegreerd worden aangeboden door alle docenten en in alle vakken. Teamgericht en vakoverstijgend werken zal leiden tot meer samenhangend inzicht in de leerstof, betere basisvaardigheden en dit zal de leermotivatie van onze leerlingen vergroten.

Voor de komende twee jaar hebben we de volgende concrete ambities:

- Bewustwording: elke docent is een taaldocent. Dit impliceert dat er in elke les aandacht is voor vak- en schooltaal, tekstbegrip door het modelen (of model-leren) van de docent en aandacht voor lees- en schrijfvaardigheden.
- We steken in op leesplezier bij de leerlingen; vrij lezen. Vrije keuze voor leerlingen en voldoende faciliteiten in of nabij de school die dit mogelijk maken.
- Vakoverstijgend werken aan een afgestemd aanbod van de rekenstrategieën over de verschillende vakken.

Wij werken de bovenstaande ambities uit in een menukaart met effectieve en bewezen interventies op taal- en rekengebied. Elk team kiest drie interventies uit en verwerkt deze interventies in het teamplan. De taalcoach en de rekencoach, gesteund door de taakhouder en de teamleider, zorgen voor de borging, evaluatie en bijstelling. De taakhouders van beide locaties initiëren een bijpassend scholingstraject.

6.6 Pedagogisch leerklimaat en veiligheid

Waar we nu staan

Momenteel werken we op het gebied van pedagogisch leerklimaat en veiligheid aan de volgende thema's: de mentor als spil van de begeleiding; het ontwikkelen en aanleren van executieve vaardigheden; het formuleren van huisregels voor een veilige leeromgeving; een betekenisvol schoolleven en het schrijven en implementeren van werkbare protocollen (o.a. calamiteiten-, pest-, incidenten-, verzuim-, ontruimingsprotocol).

Dit vinden wij belangrijk

We vinden het belangrijk dat onze school een veilige school is waar leren en ontwikkelen centraal staan. Wij werken in uitnodigende en inspirerende gebouwen en in een werkklimaat dat leren en ontwikkelen stimuleert. Wij maken afspraken met elkaar en hebben regels, die we naleven. Wij hebben voldoende toezicht en begeleiding en passende en heldere protocollen.

We willen graag de inspraak van leerlingen en ouders vergroten om meer betrokkenheid en verantwoordelijkheid te laten ontstaan. Deze betrokkenheid en verantwoordelijkheid verwachten we ook intern van al onze professionals, maar is niet altijd vanzelfsprekend. We versterken de professionele betrokkenheid door scholing, het plannen van overlegmomenten, het benoemingsbeleid, etc. Ook draagt het bij om elkaar buiten de lessen te zien en samen dingen te beleven en ervaringen te delen. Door elkaar beter te leren kennen, bouwen we samen aan een goede schoolsfeer. We organiseren dan ook buitenschoolse activiteiten waarbij we leren en ook lol hebben met elkaar. We denken aan excursies en reizen waarbij we letterlijk en figuurlijk grenzen verleggen, en onszelf en de groep ontwikkelen.

Elke leerling heeft een mentor. De mentor heeft een centrale rol voor de leerling en is het eerste aanspreekpunt voor de leerling en ouders. De mentor staat in nauw contact met lesgevende docenten en coördineert de begeleiding binnen school. Samen werken we in de driehoek (school, leerling en ouders) aan een veilig leerproces en ontwikkeling van de leerling.

We leggen een sterke basis om de leerling meer eigenaar te laten worden van zijn eigen leerproces. Daarom werken wij vanuit relatie, competentie, autonomie, vertrouwen en positieve verwachtingen. Voor het regisseren van je eigen leren heb je leervaardigheden nodig. Daarom leggen we de focus op het aanleren, in praktijk brengen en borgen van executieve vaardigheden (met name gedrag regulerende vaardigheden). Vanuit deze uitgangspunten helpen wij onze leerlingen zich te ontwikkelen op het gebied van o.a. reactie-inhibitie (eerst nadenken, dan doen), emotie-regulatie (impulsbeheersing) en het versterken van het zelfbeeld.

Dit willen wij bereiken

- De volgende twee jaren bouwen wij verder aan een stimulerende, veilige leeromgeving waarin onze leerlingen optimaal tot leren komen. Daarvoor bieden we scholing aan mentoren om meer eenheid binnen het mentoraat te creëren; trainen we mentoren in het werken met positieve groepsdynamica en zetten we in op het verbeteren van onze gesprekstechnieken.
- Onze leeromgeving is optimaal als alle leerlingen, ouders en personeelsleden zich betrokken voelen bij het Ichthus College. Leerlingen en ouders ervaren het gevoel; 'zo doen we het hier samen'. Dit gevoel stimuleren wij door het organiseren van verschillende activiteiten voor leerlingen en hun ouders. Ook gaan we de protocollen die ons helpen structureel implementeren binnen de hele onderwijsorganisatie. Hierdoor ervaren werknemers dat het volgen van de stappenplannen binnen de protocollen bijdraagt aan onze professionaliteit en gezamenlijkheid. Wij brengen het leerlingenverzuim terug door het aangaan van het pedagogische gesprek en door het inzetten van een verzuimcoördinator.
- We werken in een school waarin we onze verantwoordelijkheid delen. We leren van elkaar en vertrouwen elkaar, we bouwen aan een stimulerend pedagogisch (leer-) klimaat. Hier past een schone en gezonde leeromgeving bij. We stimuleren gedrag dat leidt tot een opgeruimde school en een actieve leefstijl. Wij bespreken thema's zoals 'gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onze school' en 'bewuste keuzes maken'. Op het Ichthus College zijn we betekenisvol voor elkaar!

6.7 Leerlingenparticipatie

Waar we nu staan

Leerlingenparticipatie is het meedoen van leerlingen op school. In de lessen en daarbuiten. Een belangrijke vorm van leerlingenparticipatie is de georganiseerde inspraak van leerlingen. In het schooljaar 2019/2020 zijn we gestart met de leerlingenraad op de Campus. In 2020/2021 met de

leerlingenraad op het IC4 (BB/KB en PRO). Ook heeft het Ichthus College een schoolbrede feestcommissie. Elk jaar nemen we in bepaalde leerjaren op de locaties een leerlingentevredenheidsonderzoek (LTO) af. Tot nu toe hebben de bevroagde leerlingen geen terugkoppeling gekregen van de inhoud van deze LTO. En is het voor hen niet zichtbaar wat er gedaan wordt met de resultaten van het LTO.

De leerlingenraad op de Campus bestaat op dit moment uit een tiental leerlingen van verschillende leerjaren en schoolrichtingen. Ze groeien in hun rol en hebben behoefte aan professionalisering. De leerlingenraad op het IC4 is opgedeeld in een bestuur en commissies met allemaal een specifieke taak. Bijvoorbeeld: Public Relations; Activiteiten en Schoolklimaat & Veiligheid. De feestcommissie (voormalig leerlingenparlement) is dit jaar weer gestart. De feestcommissie organiseert diverse activiteiten op school. Zoals de 'Grote Avond', de christelijke feestdagen, de Sinterklaasviering, Paarse vrijdag, Valentijnsdag en discoavonden.

Dit vinden wij belangrijk

Onze visie is gebaseerd op de schoolmissie; mijn leren, mijn school en mijn droom. Wij vinden het belangrijk dat de leerling centraal staat op onze school. Daarom willen we dat leerlingen zoveel mogelijk participeren in alle facetten van het schoolleven. Als wij leerlingen actief betrekken en hun initiatieven waarderen, voelen ze zich meer betrokken bij de school. Leerlingen voelen zich serieus genomen, hun inzet wordt gezien en hun zelfvertrouwen wordt vergroot. Meer betrokkenheid leidt tot meer welzijn op school. Dat maakt de schooltijd prettiger en de resultaten beter. Wij willen het gesprek met leerlingen structureel maken en hen ook betrekken bij de grotere thema's als ons onderwijsconcept, de didactiek in de les, pedagogiek en veiligheid op school. In het onderdeel 'Didactiek en formatief handelen' van dit Hoofdstuk 6 staat beschreven op welke wijze we leerlingen in de les meer regisseur willen maken van hun eigen leren, hun school en hun droom.

Dit willen wij bereiken

- Elke leerling moet weten en merken dat hij belangrijk is. Buiten de lessen willen wij de leerlingenparticipatie structureren in twee leerlingenraden, de feestcommissie en door het werken met projectgroepen. Deze inhoudelijke werkgroepen worden ingesteld door de schoolleiding met een specifiek doel en met een heldere opdracht. Zij zijn van tijdelijke aard. De leerlingenraden en de feestcommissie maken jaarlijks een plan van aanpak met beschreven doelen en activiteiten om deze doelen te bereiken. Een doorlopende opdracht van de leerlingenraad is om gevraagd en ongevraagd de schoolleiding te adviseren over allerlei schoolzaken die zij signaleren.
- In het schooljaar 2021/2022 zullen de raden een prominentere rol innemen. Zichtbaarheid is daarbij belangrijk. Om dit te versterken zal het Instagramaccount gebruikt worden. Ook zal de leerlingenraad elk jaar de afgenomen LTO bespreken en analyseren. En op grond van deze analyse input geven aan de schoolleiding. Ook staat een actualisatie van het Leerlingenstatuut op het programma.
- De leerlingenraad wil graag professionaliseren; daar is ruimte voor. De leerlingenraad zal het voorstel doen aan de schoolleiding om jaarlijks een redelijk budget te krijgen dat zij mag besteden aan duurzame verbeteringen voor alle leerlingen van onze school.

6.8 Passend Onderwijs

Waar we nu staan

Dit schooljaar hebben we het schoolondersteuningsprofiel (SOP) herschreven. In het profiel schetsen wij de mogelijkheden en ambities die de school heeft als het gaat om het bieden van onderwijsondersteuning aan leerlingen. Wij hebben de inrichting van de ondersteuningstructuur

aanzienlijk gewijzigd. Naast diverse zorgspecialisten en de coördinator leerlingbegeleiding zijn er leerling-mentor-coaches (LMC'ers) ingezet. De functie van intern begeleider is hiermee komen te vervallen. Het praktijkonderwijs heeft een CLB-er, een orthopedagoog en een schoolcoach die samenwerken met de mentoren.

De mentor is bij ons op school de spil in de begeleiding van de leerling. Nog niet alle mentoren voelen zich deskundig genoeg om deze spil te zijn en passend onderwijs te kunnen bieden. De school biedt een breed aanbod van basis- en extra ondersteuning. Er is nog winst te behalen in de onderlinge communicatie en afstemming tussen docenten, mentoren en begeleiders.

Dit vinden wij belangrijk

Wij kiezen nadrukkelijk voor het model van de geïntegreerde leerlingbegeleiding. Onderwijs & begeleiding is de kern van het primaire proces en gericht op de ontwikkeling en het welbevinden van onze leerlingen. De mentor is de spil in de organisatie van dit proces en zo betrokken bij het welbevinden en de resultaten van zijn mentorleerlingen. De mentor vormt samen met de ouders en de collega's de pedagogische driehoek 'school-ouder-leerling'. Alle betrokkenen, zowel intern als extern, zijn erop gericht zoveel mogelijk preventief te handelen en de begeleiding terug te brengen in, of zo dicht mogelijk, bij de les. Wij werken daarbij met de drie psychologische basisbehoeften van elk mens; relatie, autonomie en competentie. Wij willen, binnen het kader van Passend Onderwijs, zoveel mogelijk aansluiten bij de onderwijsbehoeften van elke leerling. En bieden graag onderwijs en begeleiding op maat. Dit alles binnen de kaders van ons schoolondersteuningsprofiel.

Dit willen wij bereiken

Met Passend Onderwijs bieden we, daar waar nodig, onderwijs op maat, zodat elke leerling zich zo optimaal mogelijk ontwikkelt. Hierbij is het belangrijk dat de leerling meer eigenaar wordt van zijn eigen leer- en ontwikkelingsproces. Hij merkt dat de coaching & begeleiding erop gericht is om zijn autonomie te vergroten en goed aansluit bij zijn onderwijsbehoefte. Om dit te realiseren is gerichte en duurzame professionalisering van alle betrokkenen nodig. Wij willen deze trainingen richten op coachtechnieken, oplossingsgerichte gesprekstechnieken en het versterken van executieve functies bij leerlingen.

De leerling merkt dat alle betrokkenen met elkaar afstemmen en dat gewerkt wordt vanuit "één kind, één plan". Hiervoor is het nodig dat alle betrokkenen het belang van Passend Onderwijs onderkennen en handelingsbekwaam worden, zijn en blijven. In het professionaliseringsplan van het Ichthus College nemen we mogelijkheden voor gerichte bijscholing Passend Onderwijs op.

Wij werken de komende jaren aan:

- Coaching on the job van mentoren. De orthopedagoog biedt hulp op maat voor mentoren.
- Coaching on the job van mentoren. De orthopedagoog en/of LMC'er ondersteunt de mentor om de leerlingbespreking effectief en handelingsgericht voor te zitten.
- Scholingsaanbod gericht op doelen vanuit het POP van de docent/mentor (vraaggericht);
- Teamscholing gericht op leer- en gedragsstoornissen.

6.9 Burgerschapsvorming

Waar we nu staan

Al sinds 2006 eist de overheid dat scholen een bijdrage leveren aan burgerschapsonderwijs. Daarbij mogen scholen zelf bepalen wat ze verstaan onder burgerschap, welke burgerschapscompetenties zij benadrukken en wat zij met burgerschapsonderwijs wil bereiken. Op het Ichthus College hebben we op verschillende momenten waarom burgerschapsvorming tot uiting komt. Dit doen we bijvoorbeeld bij

de dagopeningen en vieringen, het godsdienstonderwijs, organiseren van paarse vrijdag, vrijwilligerswerk, maatschappelijke stages, goede doelen activiteiten, mentorlessen, leerlingenraden en klankbordgroepen. Op dit moment zit burgerschapsonderwijs in vrijwel alle vakken verweven, burgerschapsthema's komen op wisselende momenten naar voren.

Op school hebben we nog geen overkoepelend plan, geformuleerde uitgangspunten of een 'rode draad'. Wel is er 'bovenschools' een kenniskring Burgerschap. Ook is er op het Ichthus College nog geen verantwoordelijke taakhouder voor burgerschapsonderwijs. In ons praktijkonderwijs is een uur burgerschapsvorming ingeroosterd. Tijdens deze lessen wordt de methode Kies gebruikt.

Dit vinden wij belangrijk

De werkdefinitie van Landstede Groep is als volgt 'Wij leiden jonge mensen op tot actieve wereldburgers die zich persoonlijk ontwikkelen en in hun handelen bereid zijn de ander te ontmoeten in verbondenheid met de wereld om zich heen. Onze leerlingen dragen zorg voor zichzelf, voor elkaar en voor een betere wereld. Als school geven we hierin het voorbeeld⁷.' Onze kernthema's voor wereldburgerschap zijn: vrede en mensenrechten, duurzaamheid en klimaat, globalisering en verbondenheid, democratie en gelijkwaardigheid, technologie en mediawijsheid, diversiteit en 'inclusiviteit' en identiteit en kernwaarden.

Het Ichthus College wil leerlingen een oefenplaats bieden waar ze zich kunnen vormen tot actieve en participerende (wereld)burgers, waarbij ze:

- bewust worden gemaakt van het feit dat ze ertoe doen, van belang zijn voor de maatschappij en hier onderdeel van uitmaken;
- initiatief leren nemen om een bijdrage te leveren aan de wereld om hen heen;
- leren participeren binnen een democratische rechtstaat;
- leren omgaan met diversiteit;
- leren verantwoordelijkheid te nemen voor school, medeleerlingen en de wereld waarin zij opgroeien;
- zelfstandig en kritisch leren denken door onderzoek en dialoog;
- aanleren van veelal Bijbelse normen en waarden: verantwoordelijkheidsbesef, naastenliefde, eerlijkheid en trouw.
- leren participeren in een sterk veranderende gedigitaliseerde samenleving.

Dit willen wij bereiken

- Wij bieden burgerschap aan als een op zichzelf staand vak in het curriculum⁸. Het wordt gegeven door gemotiveerde, en gedreven docenten.
- We zoeken verbinding tussen de thema's die behandeld worden tijdens de lessen burgerschap en de andere lessen, dagopeningen en vieringen. Tijdens de les leggen docenten verbanden tussen de burgerschapsthema's en hun eigen vak.
- Op school is er één keer per jaar een schoolbrede projectdag, gekoppeld aan een inhoudelijk burgerschapsthema, waarop alle leerlingen van onze school met en van elkaar leren en werken.
- Alle leerlingen doen op enig moment in hun schoolloopbaan een maatschappelijke stage.

⁷ Werkdefinitie van Landstede Groep

⁸ Of –afhankelijk van de formatie- een herkenbaar programma binnen het curriculum.

6.10 Buitenschools leren en internationalisering

Waar we nu staan

Op school organiseren we allerlei buitenschoolse leeractiviteiten. Bijvoorbeeld de maatschappelijke stages en onze dagexcursies (o.a. naar Corpus, kamp Westerbork, de Tweede Kamer, de dierentuin). Ook bezoeken de leerlingen verschillende bedrijven, de rechtbank en penitentiaire inrichtingen. Op school geven verschillende ondernemers, werknemers, ervaringsdeskundigen en andere betrokkenen gastlessen en workshops. De afgelopen jaren zijn er diverse binnenlandse en buitenlandse excursies georganiseerd. Hiervoor werkten we nauw samen met het International Office van Landstede Groep. In 2021 hebben we een subsidie gekregen via het Nuffic om Internationalisering op onze school verder te ontwikkelen. Wij gaan dit doen door het opzetten van een samenwerking met het Ichthus College in Dronten. Met als uiteindelijke doel, het inbedden van internationalisering in ons onderwijs. Door COVID 19 en veranderingen die te maken hebben met de financiering organiseren we momenteel geen (inter)nationale reizen meer.

Dit vinden wij belangrijk

Wij maken graag gebruik van de kracht van het buitenschools leren. Onze leerlingen leren immers in diverse omgevingen, denk hierbij aan thuis, diverse sportieve-, culturele-, en maatschappelijke clubs, het samen spelen en chillen, bijbaantjes en op school. Om dat leren succesvol te laten zijn, is het belangrijk dat er bewust verbindingen worden gelegd tussen al die verschillende omgevingen. Deze verbinding heeft een positief effect op het leren op school, op de interesseontwikkeling en de motivatie om (verder) te leren. Ook willen we onze leerlingen helpen kritische en zelfstandige wereldburgers te worden, zodat ze vandaag en morgen kunnen leven, leren en werken in onze diverse samenleving. Met internationalisering kijken we samen met onze leerlingen over grenzen heen.

We beseffen dat we verbonden zijn met de rest van de wereld en daar een actieve rol in spelen. Als mens heb je kennis en vaardigheden nodig om je eigen plek te verwerven in de wereld. Door leerlingen veel verschillende ervaringen op te laten doen ontwikkelen ze hun talenten. Wij organiseren deze ervaringen met een variëteit van excursies, het bezoeken van allerlei organisaties en door het volgen van gastlessen en meedoen aan workshops. Door leerlingen breed te vormen worden ze goed voorbereid op een 'leven lang leren'.

Dit willen wij bereiken

Wij kiezen ervoor om nadrukkelijk verbinding te zoeken tussen 'schools leren', 'buitenschools leren' en '(wereld) burgerschap'. We sluiten aan bij de doelen (kennis, vaardigheden en attitude) en de thema's van (wereld) burgerschap. We starten met het maken van een plan van aanpak. In dat plan concretiseren we onze doelen met beoogde resultaten die we behalen door het organiseren van diverse activiteiten in verschillende leerjaren van onze opleidingen. Bestaande activiteiten worden in overleg met de vakdocent(en) geëvalueerd op doelen en werkwijze en, indien wenselijk, opgenomen in het plan. Het is belangrijk dat alle activiteiten die buiten onze school georganiseerd worden, worden verbonden aan lesinhoud en het aanleren van vaardigheden. Dit kan in de reguliere lessen, in projectvormen of op een andere wijze.

Onze concrete ambities zijn:

- Wij schrijven een concreet plan van aanpak 'buitenschools leren';
- Onze leerlingen sluiten hun onderbouw af met een meerdaags vakoverstijgend project, waarbij leerlingen zelf (een deel van) het programma ontwerpen;
- Onze leerlingen hebben aan het einde van hun schooltijd minimaal drie buitenschoolse dagdelen voorbereid, uitgevoerd en geëvalueerd;
- Wij ontwikkelen een communicatieplan rondom internationalisering met de toegekende subsidie 'Internationalisering Funderend Onderwijs'

6.11 Loopbaanoriëntatie en begeleiding

Waar we nu staan

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) heeft een belangrijke plaats in de schoolloopbaan van onze leerlingen. Op elke van onze locaties wordt LOB anders georganiseerd.

Op IC4 wordt LOB gegeven in alle leerjaren. Het is apart georganiseerd in de LOB- of SLB-lessen maar gebeurt ook in de andere lessen, de mentorgesprekken, de stages en voorlichtingsactiviteiten. De mentor is het eerste aanspreekpunt. Hij is degene met wie de leerling praat over en reflecteert op de LOB-activiteiten. In de LOB/SLB-lessen worden de methodes Tumult, de website Dedecaan.net en zelf ontwikkeld materiaal gebruikt. Ook schenken we in de vak- en praktijklessen aandacht aan de beroepspraktijk en mogelijke vervolgopleidingen. Onze informatieavonden zijn altijd voor ouders en leerlingen samen.

Op de campus is LOB een onderdeel van de SLB-lessen. De leerlingen doen praktijkervaring op in (maatschappelijke)stages, het bezoeken van open dagen en meeloopdagen op het mbo, hbo of de universiteit. Iedere twee jaar organiseren we op de academische route een College tour en op de mavo/havo een beroependag. Voor de leerlingen van vmbo tl, KB en BB wordt er ieder jaar een studie- en beroepenvoorlichting gehouden.

Op het vmbo KB en BB krijgen de leerlingen vanaf klas 1 praktijklessen ter voorbereiding op hun profielkeuze voor klas 3. In klas 1 moeten de leerlingen alle profieloriëntaties volgen. In de tweede klas kiezen ze vier profielrichtingen. In de derde klas werken de leerlingen in het door hun gekozen profiel. In de vierde klas volgen ze de gekozen vakken. De leerlingen uit vmbo KB en BB lopen stage in klas 1 en 2 (dagstage) en klas 3 (blokstage van 4 weken).

Op het praktijkonderwijs leren de leerlingen tijdens LOB met werkkaarten meer over hun eigen kwaliteiten en talenten, hun netwerken en het werkveld. Ze werken hier in de klas mee maar ook thuis en op het stageadres. Daarnaast zijn de leerlingen in de bovenbouw regelmatig met de mentor en stagecoördinator in gesprek over hun motivatie, competenties en toekomstplannen.

Dit vinden wij belangrijk

We weten niet hoe de wereld er over tien jaar uitziet. We leiden leerlingen op voor beroepen die er nog niet zijn of die straks om geheel nieuwe kennis, vaardigheden en attitude vragen. Daarom vinden we het op school belangrijk dat leerlingen zicht krijgen op zichzelf in relatie tot de ander en de veranderende wereld. Met LOB willen we de rugzak van een leerling vullen met ervaringen die betekenisvol zijn. We willen dat de leerling leert onderzoeken waar hij goed in is en wat bij hem past. Dit kan op allerlei verschillende manieren. Zo leert de leerling steeds meer om verantwoordelijkheid te nemen in zijn keuzeprocessen en op zijn keuzes te reflecteren. Dit proces vindt plaats in interactie met ouders, docenten en leeftijdsgenoten. De leerling kan de behaalde competenties en gemaakte keuzes zichtbaar maken in zijn (digitale) portfolio. We maken daarbij gebruik van de 5 loopbaancompetenties van Marinka Kuijpers (Kuijpers, 2005)⁸. Wie ben ik, wat kan ik? Wat wil ik, wat drijft mij? Welk soort werk past bij mij? Wat wil ik worden? Wie kan mij daarbij helpen?

Dit willen wij bereiken

⁸ Kuijpers, M. (2005). Breng beweging in je loopbaan. In M. Kuijpers, Breng beweging in je loopbaan. Den Haag: Sdu Uitgevers bv.

Wij willen dat loopbaanoriëntatie en begeleiding meer betekenis krijgt voor onze leerlingen.

- Een leerling heeft behoefte aan beroepsbeelden. Vakdocenten vertellen in hun lessen over de beroepen waarbij hun vak nodig is. Leerlingen krijgen zo een beter beeld van wat voor beroepen en opleidingen er zijn.
- Een leerling heeft behoefte aan een mentor die competent is op het gebied van LOB. Mentoren zijn meer betrokkenheid bij de keuzeprocessen van de leerling. De decanen zijn de specialisten, ze begeleiden op gezette tijden de mentoren en docenten op het gebied van LOB. Wij organiseren hier minimaal twee bijeenkomsten per jaar voor.

6.12 Coaching van docenten en studenten

Waar we nu staan

Voor de nieuwe docenten en studenten op onze school organiseren we aan het begin van het schooljaar een informatieve startdag. Op deze dag maken ze kennis met elkaar, met het begeleidingsteam en raken ze bekend met de Ichthus Wegwijzer. Ook krijgen zij een coach. Tijdens de coaching staat de ontwikkeling tot een goede docent centraal. Naast de coaches is er een team van ervaren docenten en geschoolde werkplekbegeleiders die de nieuwe collega's kunnen begeleiden. Verder doen studenten en docenten regelmatig aan intervisie: Wat vinden we belangrijk? Tijdens deze intervisie wordt er, onder andere, met het gebruik van videobeelden teruggekeken op het handelen als docent. Samen wordt besproken hoe de didactische en pedagogische vaardigheden versterkt kunnen worden.

Op dit moment zijn nog niet alle docentcoaches en werkplekbegeleiders geschoold. Ook is het nog niet vanzelfsprekend dat lesgevers bij elkaar op lesbezoek komen. In ons digitale systeem kunnen de gegevens van de coaching en begeleiding van een docent en de gegevens van het eventuele functioneren en beoordelen (nog) niet gescheiden worden. Daarom delen de coaches hun bevindingen niet in de DOT. Tenslotte is er nog geen uniformiteit in de inzet van onze lesobservatie-instrumenten. De kijkwijzer en de DOT worden op verschillende manieren gebruikt.

Dit vinden wij belangrijk

Wij werken aan en in een school met een veilige omgeving voor leerlingen, studenten en docenten. Die veiligheid is nodig om te kunnen ontwikkelen vanuit verbinding. De school creëert een uitnodigende en uitdagende omgeving die de nieuwsgierigheid prikkelt en stimuleert om te leren. Zeker als opleidingsschool vinden wij het belangrijk om de studenten, die bij ons werken en leren, de kans te geven zich binnen het Ichthus College te ontwikkelen tot een goede docent.

We begeleiden studenten en docenten in alle facetten van hun vak. In het bijzonder bij een goede lesopbouw, bij sterk klassenmanagement en de relatie tussen de leraar en de leerling(en). Vooral startende leraren ervaren problemen met betrekking tot drukte en onrust in de klas (Voss, Wagner, Klusmann, Trautwein & Kunter, 2017). Door het werken met diverse vormen van activerende didactiek en door het inzetten van begeleidingstechnieken willen we bereiken dat docenten met meer zelfvertrouwen voor de klas staan. Door dit zelfvertrouwen kunnen ze als bekwame docent hun leerlingen enthousiast voor de les krijgen. Ze sluiten aan bij de behoeften van leerlingen en begeleiden hen in het leerproces. Tegelijkertijd willen wij ook aansluiten bij de behoeften van een docent in hun leerproces tot een bekwame docent.

Dit willen wij bereiken

- Onze droom is dat de docentcoaches en werkplekbegeleiders in de komende twee schooljaren zich professionaliseren in hun coachingsvaardigheden, waaronder het verdiepen van gesprekstechnieken. Volgend schooljaar verdient het werken met de kijkwijzer en de DOT een schoolbrede implementatie. Op de studiedagen voor coaches geven wij aandacht aan de ontwikkeling van docenten met behulp van intervisie en beeldcoaching. Ook willen wij ruimte geven aan de professionalisering van de bekwame docent en aan mentoraatsvaardigheden.
- Op onze school heeft het leren met en van elkaar een centrale rol. Dit willen we (mede) invullen door startende collega's minimaal tien keer per jaar een les te laten bezoeken bij ervaren collega's. Ook maken we een helder en uitnodigend stappenplan om nieuwe collega's zo snel mogelijk op te nemen in ons team. Vanaf het moment van indiensttreding is dan meteen klip en klaar wat onze gebruiken, standaarden en activiteiten zijn. Ook de start van de begeleiding door de docentencoach speelt hierin een rol. Wij willen ervoor zorgen dat onze nieuwe collega's direct ervaren wat de uitnodigende en uitdagende sfeer van het Ichthus College is.

6.13 Digitalisering van onderwijs en begeleiding

Waar we nu staan

We hebben al een aantal jaren ervaring met Blended-Learning: het gebruik van zowel ICT als methodeboeken in het onderwijs. Naast de tool Magister als LeerlingVolgSysteem (LVS) en Elektronische LeerOmgeving (ELO), wordt ook het (les)rooster via Magister aan zowel leerlingen, ouders en docenten zichtbaar gemaakt. We gebruiken Microsoft365, en in het bijzonder MS Teams, om het hybride en online lesgeven mogelijk te maken.

In de lessen maken we gebruik van digiborden om de lesinhoud te visualiseren. We hebben de tool LessonUp ingezet om leerlingen actief mee te laten doen tijdens instructie. Ook biedt dit instrument tijdens hybride en online lessen de mogelijkheid om het leerproces bij te houden en te voorzien van feedback. Voor het digitaal toetsen maken we, onder andere, gebruik van Forms, Quayn & LessonUp. Leerlingen die behoefte hebben aan extra ondersteuning bij lezen kunnen werken met IntoWords.

Om digitaal te kunnen werken hebben de schoollocaties een uitstekend (draadloos) netwerk, evenals een visie op het gebruik van hardware (waaronder eigen laptops voor leerlingen en docenten, digiborden, etc.). Leerlingen en docenten worden hierin ondersteund door een Servicedesk ICT op de locaties en door Landstede ICT vanuit Zwolle.

Dit vinden wij belangrijk

De leerlingen van het Ichthus College gebruiken ICT als (hulp)middel om hun lessen op een effectieve en gepersonaliseerde manier te volgen. Door te werken met een laptop leren zij digitale vaardigheden en mediawijsheid. Ook wordt het device gebruikt voor communicatie van en met school. Ook het lesrooster bieden we digitaal aan.

Docenten gebruiken digitale middelen en online tools om de voortgang van de leerlingen te meten, te monitoren, te registreren en te verbeteren. Wij gaan ervan uit dat de lesstof steeds meer afgestemd wordt op de individuele leerling. In de klas worden digiborden en andere (visuele) middelen gebruikt om de lesstof op een visueel aantrekkelijke manier aan te bieden om zo de betrokkenheid en de motivatie van de leerlingen te verhogen.

De Coronacrisis heeft het onderwijs minder plaats- en tijdgebonden gemaakt. Wij denken dat dit een blijvend effect heeft. Hybride en online lessen zullen deel blijven uitmaken van het onderwijs.

Dit willen wij bereiken

- Leerlingen hebben allemaal een laptop. Om dit effectief voor leerlingen en ouders te organiseren gaat het Ichthus College een samenwerking aan met een commerciële partij die deze devices gaat aanbieden.
- Om de digitalisering van het onderwijs actueel te houden is het belangrijk dat ICT flexibel is en blijft. Het onderwijs moet leidend zijn en niet de ICT. Het doorvoeren van tijd onafhankelijk en plaats onafhankelijk onderwijs voor alle leerlingen staat centraal in onze ambities. In de komende jaren willen we in veel lokalen een nieuw type digiborden laten plaatsen. Ook worden lokalen geschikt gemaakt voor hybride lesgeven. Hier kunnen docenten hun lessen laten opnemen en direct streamen.
- Leerlingen zullen steeds meer gepersonaliseerd onderwijs gaan volgen, bijvoorbeeld door veel differentiatiemogelijkheden, het toegang krijgen tot de PTA-tool en het aanleggen van een digitaal portfolio. In dit portfolio gaan leerlingen hun eigen voortgang bijhouden en bewijsstukken van behaalde summatieve toetsen registreren.

6.14 Toetsen en beoordelen

Waar we nu staan

Een toets kan verschillende doelen hebben. Er zijn summatieve toetsen waarmee je na afloop bepaalt of een leerling de stof beheerst, zoals een afsluitende toets of een examen. Daarnaast staat formatief handelen. Ook wel formatief evalueren of formatieve toetsen genoemd. Een formatief moment vindt tijdens het leerproces plaats en is nadrukkelijk bedoeld om het leren te versterken. De leerling en docent passen het leerproces aan als gevolg van het resultaat van de formatieve interventie. Voor meer uitleg verwijzen we naar de bijdrage 'Didactiek en formatief handelen'.

Onze school hanteert een toetsbeleid dat in 2018/2019 is vastgelegd. In dit toetsbeleid gaat het vooral over summatief toetsen. De kern hiervan is dat summatief toetsen, in welke vorm dan ook, een middel is om een accuraat beeld te krijgen van de ontwikkeling van onze leerlingen. In dit toetsbeleid staan verschillende manieren om de kwaliteit van deze toetsen te versterken. Zoals het aanstellen van een schoolbrede senior toetsdocent en het benoemen van toetscoaches per vaksectie. De implementatie van deze twee rollen is lastig gebleken. Vooral omdat vanaf schooljaar 2020-2021 het overleg in vaksecties op de verschillende locaties wordt georganiseerd. De senior toetsdocent is in het schooljaar 2020-2021 met verlof en is niet vervangen. De implementatie, evaluatie, bijstelling en borging van het vastgestelde toetsbeleid is hierdoor in het geding.

Op de Campus is het vastgestelde toetsbeleid redelijk ingebed. Regelmatig wordt er in de teams en vaksecties gesproken over de kwaliteit van de toetsen. Naast het geven van summatieve toetsen, wordt er ook formatief getoetst. Wij hebben de indruk dat het gedifferentieerd opvolgen van een formatief lesonderdeel niet structureel gebeurt. Op het IC4 is het toetsbeleid minder bekend. De kwaliteit van de toetsen en de afstemming onderling is meer sectieafhankelijk dan teambreed gedragen.

Dit vinden wij belangrijk

Wij hebben (nog) geen schoolbrede, actuele visie op toetsen en beoordeling. In het toetsbeleid van 2018/2019 is hier een aanzet toe gegeven. Dit huidige toetsbeleid is nu vooral instrumenteel en opgebouwd rond kerndoelen en eindexameneisen.

In de onderbouw wordt een breed vakkenpakket met diverse leerdoelen aangeboden en in de bovenbouw een passend curriculum dat dekkend is voor de examenprogramma's. Om vast te stellen welke summatieve toetsen er worden afgenomen op school is er voor de onderbouw een Programma van Doorstroming, Toetsing en Afsluiting (PTDA) en voor de bovenbouw een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) vastgesteld. Deze zijn te vinden op onze site <https://pta-tool.ichthuscollege.info/>. Het implementeren van het PTDA en PTA wordt jaarlijks gemonitord en geëvalueerd in een cyclisch proces. Dit draagt bij aan een voortdurende kwaliteitsverbetering van de PTA's en PDTA's.

Dit willen wij bereiken

Wij hebben de ambitie om met het examensecretariaat, de senior docent toetsing, enkele toets coaches en leden uit de werkgroep 'toetsing' het bestaande toetsbeleid te herijken. Eerst willen we helder krijgen op welke wijze en met welke doelen er nu 'getoetst' wordt in de vaksecties op de Campus en IC4. Vervolgens willen we deze kennis verwerken in een gezamenlijke visie op waarderen en beoordelen.

6.15 Kunst- en cultuuronderwijs

Kunst is een uiting van menselijk denken, doen en maken en is een specifieke vorm van cultuur. Opvattingen over kunst zijn cultuurspecifiek en tijdgebonden. De betekenis en de vorm van kunst verandert, net als wat wij (van) kunst vinden. Dit betekent dat de mening over kunst kan variëren. Cultuur is alles wat mensen denken, doen en maken (in heden en verleden) en de betekenis die mensen daaraan geven. Kunst is hier een uiting van. Van oudsher hebben vaardigheden die specifiek zijn voor 'de kunsten' een (educatieve) functie in de samenleving. Kunst en cultuur is daarmee onlosmakelijk verbonden met het mens-zijn. Onderwijs in kunst en cultuur brengt leerlingen in contact met (de geschiedenis van) kunst en cultuur wereldwijd.

Waar we nu staan

Onze school is in Kampen en omstreken de enige school met vier kunstvakken als examenvak op de havo en in het vwo. Daarmee onderscheiden wij ons positief. De kunstdocenten geven hun lessen in zowel de onder- als bovenbouw, waardoor de doorlopende leerroute gewaarborgd blijft. We werken daarbij gedifferentieerd en met digitale methodes, programma's en met eigen lesmateriaal. Naast het kunstonderwijs in het reguliere lesprogramma (dr/ha/mu/te, kunst algemeen en ckv) zijn er veel buitenlesactiviteiten: musical, band, excursies, theater/concert/museumbezoek en workshopdagen. Leerlingen hebben zowel binnen als buiten de lessen veel keuze met betrekking tot inhoud en aanpak door bijvoorbeeld zelf hun werkwijze en repertoire te kiezen en hun eigen materiaal en ontwerpen te maken (van een kunstwerk, choreografie, script, scène, muziekstuk). Zo ontwikkelen zij hun eigen (kunstzinnige) identiteit.

Dit vinden wij belangrijk

Merlijn Twaalfhoven verwoordt op boeiende wijze onze Visie: Wat vinden we belangrijk? op kunstonderwijs. (Uit: 'Het is aan ons' – Merlijn Twaalfhoven)

Waarnemen

Wanneer je vanuit een open houding de wereld tegemoet treedt, zie je schoonheid die eerder door gewenning verborgen bleef. Je ervaart verwondering, nieuwsgierigheid en opwindning zoals kinderen die voelen. Door zo'n frisse blik ga je andere vragen stellen – en dat is onontbeerlijk om een verandering in de wereld tot stand te brengen.

Denken

Als we dromen toelaten, idealen de ruimte geven en gevoel voor schoonheid en fantasie ontwikkelen, dan kunnen we ons een wereld voorstellen waarin we graag zouden willen leven. Dat is een essentiële stap naar het daadwerkelijk vormgeven van die wereld.

Voelen

Kunstenaars sturen hun intuïtie vooruit voordat zij hun waarneming ordenen of beoordelen. Zij verkennen op gevoel. Met de houding van een kunstenaar kun je je gevoelens leiden naar het onbekende, en een weg vinden door een verhaal dat nog geen woorden heeft.

Maken

Als je een visioen hebt van een toekomst waarin je gelooft, is het zaak om niet te blijven dralen, maar op weg te gaan. Omdat de weg naar iets nieuws niet breed en platgelopen is, zal je wendbaar moeten zijn. Je moet bereid zijn om fouten te maken en risico's te nemen. Dat leer je door te spelen. Zo ontdek je grenzen, onvermoede kansen en nieuwe mogelijkheden. Hiervoor is ruimte nodig. Ruimte om te experimenteren en te mislukken, je ideeën bij te stellen en opnieuw te beginnen. En je zult samen moeten werken, verbintenissen moeten aangaan en je ervaringen moeten delen om werkelijk voorbij de horizon te komen.

Puntwijs de belangrijkste elementen: leren concentreren; leren samenwerken; verwondering en nieuwsgierigheid stimuleren; leren van probleemoplossend denken en handelen; stimuleren van creativiteit en fantasie; leren reflecteren op gemaakt werk en werk van anderen; leren een oordeel te vormen en te verwoorden; kritisch leren denken; leren doorzetten. En bij dit alles geven de kunsten de beoefenaars en het publiek veel plezier en ontspanning!

Dit willen wij bereiken

Wij willen structureel kunstonderwijs voor alle leerlingen

- Elke leerling heeft in de onderbouw gedurende het hele jaar kunstonderwijs, waarbij alle kunstvakken (dr, ha, mu en te) het hele jaar worden gevolgd.
- In de bovenbouw is er ruimte voor specialisatie (één of twee kunstvakken als examenvak) gedurende het hele schooljaar.
- In 2025 heeft 40% van alle leerlingen op havo/vwo een kunstvak als examenvak.
- Wij bereiden het kunstonderwijs als examenvak op tl uit met een podium vak (drama of muziek).
- Wij implementeren Sterk Techniek Onderwijs in de kunstvakken. Door het toepassen van bijvoorbeeld digitale fotografie, film, digitale muziekproductie en lichttechniek.
- Wij bieden een gevarieerd aanbod aan van culturele activiteiten en zijn hiermee zichtbaar binnen en buiten de school.

6.16 Sterk Techniek Onderwijs & De Nieuwe Leerweg

De stand van zaken, onze visie en ambities in één

Sterk techniekonderwijs is een project waarvoor een vierjarige subsidie is gekregen. Het project is gestart in 2020 en eindigt in 2023. De regio Kampen bestaat uit de drie vmbo-scholen; Pieter Zandt, Almere College en het Ichthus College.

De doelstellingen van dit project zijn samengevat in vijf ontwikkellijnen en twee speerpunten;

- Bevorderen instroom vanuit het PO.
- Onderbouw VMBO meer vormgeven met Techniek & Technologie.
- Theoretische leerwegen meer vormgeven met Techniek & Technologie.
- Doorlopende leerroute creëren en versterken door keuzevakken.
- Professionalisering docenten.
- Beeldvorming.
- Professionalisering liaisonfunctie met bedrijven.

Er is een ontwikkelgroep van docenten samengesteld die inhoud geven aan deze ontwikkellijnen. Basisscholen worden betrokken om input te leveren voor de inhoud van deze ontwikkellijnen. Er worden nieuwe keuzevakken geïntroduceerd in de bovenbouw van het vmbo die beter aansluiting hebben bij het mbo en die veelal samen met het bedrijfsleven worden ontwikkeld. Het bedrijfsleven krijgt op deze manier een actieve rol bij het uitvoeren van het onderwijs. Docenten worden stap voor stap meegenomen naar een cultuur waarbij het inspirerend is jezelf te blijven ontwikkelen (leven lang leren) en met anderen (docenten, vakmensen en leerlingen) in gesprek te zijn over je vak en “feeling” te houden met de ontwikkelingen in het bedrijfsleven.

Met voorlichtingsfilms en door kinderen al in een vroeg stadium vanaf de basisschool met techniek en technologie in aanraking te laten komen, willen we de beeldvorming rond het vmbo en techniek in het algemeen verbeteren bij kinderen, ouders, bedrijven en de maatschappij.

De Nieuwe Leerweg

De komende jaren worden de gemengde leerweg (GL) en de theoretische leerweg (tl) van het vmbo samengevoegd tot één nieuwe leerweg (DNL). In DNL volgen alle leerlingen een praktijkgericht programma én minimaal vijf theoretische vakken. Het doel van DNL is om leerlingen optimaal voor te bereiden op een vervolgopleiding in het mbo of op de havo. Leerlingen zullen een meer gefundeerde keuze maken voor een vervolgopleiding in een sector die bij hen past.

Dit schooljaar (2020/2021) zijn 137 scholen gestart met de pilot praktijkgerichte programma's. Tot de zomervakantie 2021 geven de pilotscholen de praktijkgerichte programma's vorm. Vanaf het schooljaar 2021/2022 gaan de praktijkgerichte programma's met leerlingen in het derde leerjaar van start. De pilot duurt, in ieder geval, tot juli 2024. In deze periode hebben twee cohorten leerlingen examen gedaan in de praktijkgerichte programma's. Na afloop van de pilot gaan alle vmbo-scholen DNL aanbieden. De gemengde leerweg en de theoretische leerweg stoppen dan.

Op school is een taakhouder aangesteld om DNL vorm te gaan geven. Daarvoor worden de pilotscholen nauwlettend gevolgd door de werkgroep DNL. Deze werkgroep onderzoekt de mogelijkheden en onmogelijkheden van DNL en de inhoud en organisatie van ons huidige onderwijsproces. De taakhouder komt met een voorstel op welke manier DNL binnen het Ichthus College het best kan worden ingericht.

Waar we nu staan

Leerlingen van het praktijkonderwijs hebben in hun schoolloopbaan (gedurende gemiddeld 6 jaar) een doorlopende leerroute ervaren van diverse competenties, zowel in de praktijkvakken als bij de

afzonderlijke stages. Vanaf schooljaar 2020 staat in het schoolplan beschreven dat alle praktijkvakken zich bezighouden met certificering. De vakken consumptief, plant en dier, zorg en welzijn bieden certificering aan door het onafhankelijke bureau Scholing voor Arbeid (SVA). In het schooljaar 2020 - 2021 is het voor houtbewerking en fietstechniek ook mogelijk om deel te nemen aan de certificering. De leerling werkt op zijn eigen niveau en tempo richting het examen van het SVA. Binnen het praktijkonderwijs Ichthus College Kampen stellen we ons de vraag of leerlingen ook zelf de verworven competenties kunnen aantonen. Dit zou mondeling kunnen, schriftelijk of wellicht met andere tastbare “bewijzen”.

Dit vinden wij belangrijk

Doel van de ingezette koers is dat de komende jaren iedere leerling de mogelijkheid heeft om door het werken naar en het behalen van deelcertificaten op zijn niveau en in zijn tempo en zich zo voor te bereiden op doorstroom naar een baan. Dit is voor meerdere disciplines mogelijk. Voor wie dat wil is er de mogelijkheid om SVA-certificaten te behalen. Door tijdens de schoolloopbaan meerdere stageplekken uit te proberen met bij voorkeur verschillende arbeidsdisciplines wordt met de behaalde certificaten duidelijk welke vorm van arbeid het meest geschikt is voor de leerling van het praktijkonderwijs.

Dit willen wij willen bereiken

Leerlingen van het praktijkonderwijs zullen een sterke doorlopende leerlijn ervaren in het uitproberen van vakinhoudelijke competenties, zowel in de praktijkvakken als bij de afzonderlijke stages. Doel is hierbij dat leerlingen nog meer zelf deelgenoot zijn van hun behaalde “successen”. Het behalen van meerdere (deel)certificaten op niveau en tempo dragen hieraan bij. Het team Praktijkonderwijs gaat bij het bedrijfsleven checken welke mogelijkheden er zijn voor leerlingen om te bewijzen dat ze de benodigde competentie en ervaring bezitten.

7. Kwaliteitszorg

7.1 Aanpak

Dit hoofdstuk in het schoolplan bevat de rode draad van onze zorg voor kwaliteit. Voor een uitgebreidere beschrijving verwijzen we naar het “Beleidsplan Kwaliteitszorg Ichthus College” uit 2021.

Het organiseren van de kwaliteitszorg ligt in handen van de werkgroep Kwaliteitszorg (KwaZo). De school werkt met een eigen kwaliteitskalender, die is afgeleid van de kwaliteitskalender van Landstede Groep. Voor toezicht op kwaliteit gebruiken we instrumenten op de niveaus van de school, de verschillende afdelingen, de vaksecties, de werkgroepen en individuele medewerkers. Onze aanpak, doelen en instrumenten die we gebruiken zijn uitvoerig beschreven in het “Beleidsplan Kwaliteitszorg Ichthus College”.

De school sluit aan bij de 'Planning & Control cyclus' van Landstede Groep en heeft ook eigen instrumenten. Zo heeft de werkgroep KwaZo een digitale tool gemaakt waarmee grafisch inzichtelijk wordt welke cijfers er de afgelopen jaren behaald zijn. Hierdoor wordt het voor secties en individuele docenten eenvoudig om zelf meerjaren analyses te maken en trends te duiden. De schoolleiding betreft de werkgroep KwaZo steeds meer bij een breed scala aan beleidsonderwerpen. Meer en meer wordt kwaliteit gezien als integraal onderdeel van de primaire en secundaire processen.

7.2 Focus op de dialoog

Kwaliteitszorg zijn alle activiteiten, methodieken en instrumenten die we gebruiken om de kwaliteit van het onderwijs systematisch te onderzoeken, te borgen en/of te verbeteren en te communiceren. Wij richten ons hierbij vooral op het goede gesprek dat gevoerd wordt op basis van betrouwbare, passende gegevens. We voeren met elkaar de dialoog. Doen wij de goede dingen? Hoe weten we dat? Doen we deze dingen goed? Wie vinden dat? Wat is de volgende stap? Dit zijn de vragen die ertoe doen. Verbetering van ons onderwijs is het gevolg van samen leren, gezamenlijk reflectief handelen en een motiverende werksfeer. Bij de zorg voor kwaliteit staat de ontwikkeling van mensen centraal. Ons kwaliteitsbeleid is daarmee praktisch en gericht op de kwaliteit van het primaire proces. Rondom dit thema voeren alle betrokkenen – leerlingen, personeel, ouders, schoolleiding, bestuur – telkens met elkaar het relevante gesprek.

Uitgangspunten van onze visie:

- Onze lessen zijn de plek voor reflectie en persoonlijke ontwikkeling.
- Bij de analyse van de onderwijsopbrengsten betrekken we de externe criteria (toezichtkader onderwijsinspectie) en gegevens van andere onderwijsinstellingen (opbrengstenkaart).
- De zorg voor kwaliteit maakt onderdeel uit van onze (dagelijkse) werkrouines.
- We stellen onszelf en elkaar de juiste vragen en voeren de dialoog.
- We moedigen elkaar aan om gedurfde ontwikkelstappen te zetten.

7.3 Ambities

- We doen ons werk goed en zijn trots op de bereikte resultaten. We werken vanuit een gedeelde visie en gezamenlijke ambities aan goed onderwijs. Wij willen met elkaar leren, onderwijsopbrengsten samen bespreken en elkaar verbeteren in onze professionele rol. Zo werken we samen aan een professionele cultuur.
- We investeren juist in vakken die achterblijven ten opzichte van het landelijk CE-gemiddelde en/of achterblijven op het vastgestelde onderbouw- en bovenbouwrendement.
- We betrekken leerlingen en ouders systematisch bij ons gesprek over de opbrengsten en laten hen meedenken over verbeteringen van het onderwijs.

7.4 Plannen en planvorming

We werken met kortlopende, concrete plannen met een cyclisch karakter. De opbrengsten van deze korte ontwikkelprocessen, bijvoorbeeld gekregen inzichten of gemaakte werkafspraken, verwerken we in meerjarige beleidsdocumenten, zoals een vakwerkplan of een schoolplan. Op deze manier borgen we dat wat we hebben bereikt.

Uitgangspunten van onze werkwijze:

- We werken met handzame formats waardoor onze inzet en aandacht zich richt op onderwijs en begeleiding, zoals het One Page Plan (OPP) voor secties en werkgroepen.
- Onze plannen zijn daarmee specifiek, concreet, uitvoerbaar en tijdgebonden.
- We verankeren de PDCA-cyclus in onze cyclus.
 - P = Plan - fase van planvorming; elk plan sluit aan op het plan ervoor

- D = Do - fase van de uitvoering van verbeteractiviteiten
- C = Check - fase van controle en evaluatie
- A = Act - fase om het proces bij te sturen zodat beoogde doelen worden gerealiseerd.

In bijlage 1 is de kwaliteitskalender van het Ichthus College opgenomen.

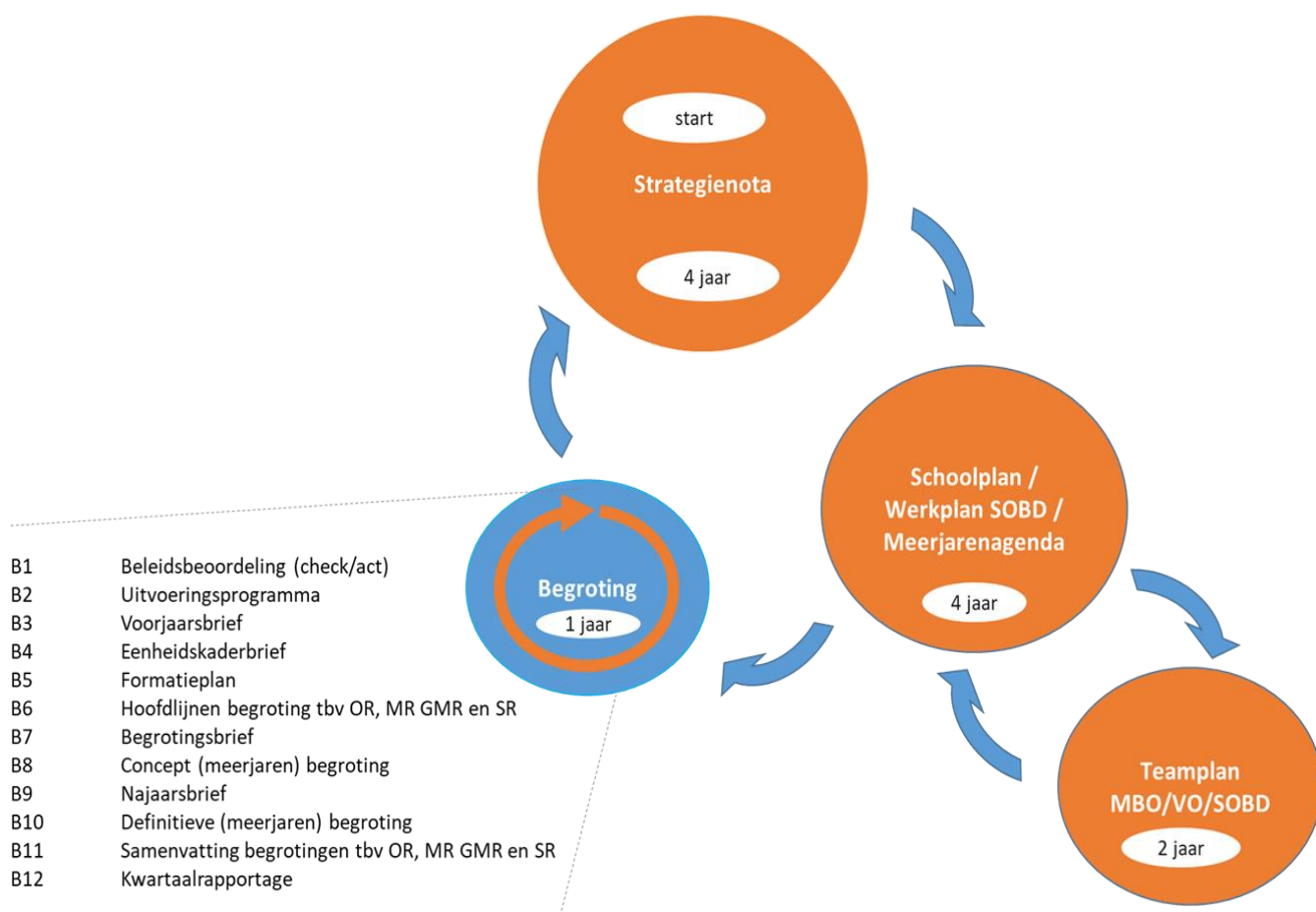
7.5 Planning & Control cyclus

Een goede planning en controle cyclus (P&C-cyclus) is onmisbaar voor elke school. Het sturen, monitoren en verantwoorden gebeurt daarbij op drie niveaus: strategisch, tactisch en operationeel. Het bestuur is verantwoordelijk voor het strategische niveau. De directeuren van de scholen zijn verantwoordelijk voor het vertalen van strategische niveau (b.v. strategienota) naar het tactische niveau (b.v. een schoolplan of een eenheidskaderbrief). Operationeel is dat wat we doen in het dagelijks werk. Dit schoolplan maakt dus onderdeel uit van onze P&C-cyclus.

Landstede Groep ondersteunt ons om systematisch te werken aan het verbeteren van de kwaliteit van onze werkprocessen en het verhogen van de onderwijsopbrengsten. Het cyclische werken zorgt ervoor dat eenieder, bestuur, schoolleiding en medewerkers, de eigen rol inneemt en de bij deze rol behorende processen systematisch evalueert om hiervan te leren en een volgende stap te zetten.

Elk voorjaar schrijft het schoolleidersteam de eenheidskaderbrief. Deze sluit aan op de voorjaarsbrief van het CvB. In de eenheidskaderbrief worden grotere ambities gefaseerd in overzichtelijke haalbare stappen. De teams, secties, werkgroepen en medewerkers vertalen de eenheidskaderbrief vervolgens naar operationele plannen voor de primaire processen binnen de schoolorganisatie.

Hier volgt een schematische weergave van de P&C-cyclus van Landstede Groep.

8. Leiderschap en professionaliteit

8.1 Leiderschap: waar staan we nu

De komende jaren hebben we drie forse opdrachten. We versterken ons onderwijs, we focussen op het professionaliseren van de medewerkers en geven uitvoering aan het plan met maatregelen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Het NPO heeft tot doel om de opgelopen vertragingen van leerlingen door de COVID-19 pandemie in te lopen.

Deze drie opdrachten gaan hand in hand en pakken we integraal op. Gedreven professionals en professioneel leiderschap zijn hierbij de sleutel. Persoonlijk leiderschap van elke medewerker. Wisselingen in het personeelsteam en een oplopend personeelstekort trekken wissels op de borging en continuïteit van bestaande processen en nieuwe ontwikkelingen. Daarom investeren wij bewust in ons huidige personeel.

De afgelopen jaren hebben we gewerkt aan gerichte inzet van onze medewerkers. Wij vinden het belangrijk om binnen de school de verschillende competenties van onze collega's te zien, te waarderen en te gebruiken. Daarom werken we in onze organisatie met een diversiteit aan vaardigheden, rollen en functies. Bijvoorbeeld het gebruiken van leiderschapsvaardigheden, een coachende rol of speciale competenties behorend bij een LD/LC-functie. Veel collega's hebben een master gehaald op het gebied van onderwijs of leiderschap. We hebben de functiemix ingezet om meer medewerkers in hogere docentenfuncties te plaatsen. Daarmee maken we hen medeverantwoordelijk voor de ontwikkeling en het realiseren van onze onderwijskundige ambities.

Onze waarden geven ons het vertrouwen dat de wereld beter en mooier wordt als mensen tot hun recht komen en anderen helpen dat ook te doen. Wij hebben daarom onze waarden vertaald in strategische beloften, vanuit het gedachtegoed van 'een leven lang ontwikkelen'. Vanuit ruimte, relatie en rekenschap geven wij vorm en kleur aan onze missie, waarden en beloften. Ruimte om te ontwikkelen en persoonlijk te leren. Relatie door elkaar te ontmoeten en met elkaar en de samenleving in verbinding te zijn. Rekenschap, omdat wij aanspreekbaar willen zijn op onze beloften. Meer hierover leest u in Hoofdstuk 2 van dit schoolplan.

8.2 Onze visie op schoolleiderschap

Wij vinden dat een schoolleider dienstbaar is aan zijn collega's. Onze schoolleiders versterken de kracht van medewerkers, door te delen, te verbinden en met aandacht aanwezig te zijn. Zij streven daarbij naar inhoudelijk gezag, een vorm van op respect gebaseerde samenwerking tussen medewerkers. Dit krijg je op basis van expertise, ervaring, kwaliteit en talent. Leiderschap is een groeiproses: een proces van leiden én volgen. Soms is dit lastig, vaak is het inspirerend.

Leiders versterken hun gezag door openlijk te reflecteren op hun eigen handelen. Zij tonen zich solidair met de belangen van leerlingen en de strategische doelen van de school. Zij sturen op professionaliteit, gewenst gedrag en afgesproken resultaten. Ze delen de opbrengsten en successen van hun werk met anderen. Onze schoolleiding kan niet zonder de actieve betrokkenheid van medewerkers en leerlingen. Zij zijn regelmatig met elkaar in gesprek over de lessen, het leren en de professionele ontwikkeling. Dit kan alleen vanuit zelfreflectie en een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onze school.

8.3 Sturen op professionaliteit

Professionaliteit betekent verantwoordelijkheid nemen en verantwoording afleggen. We leggen verantwoordelijkheden daar neer waar deze horen: in de teams, de secties, de werkgroepen en bij individuele medewerkers. We werken toe naar taakvolwassen teams, die zelfstandig, met vrijheid en

regelruimte hun opdracht uitvoeren. De mate van aansturing van een dergelijk team houdt gelijke tred met de mate van taakvolwassenheid van het team. Binnen onze school hebben we medewerkers met veel uiteenlopende talenten. We profiteren van de inzet en expertise van hen. Wij geven ruimte aan onze potentiële onderwijskundige leiders door hen ervaring te laten opdoen in verschillende rollen: projectleider, taakhouder, sectievoorzitter en het ondersteunen van een teamleider.

8.4 Personeelsbeleid

Wij willen kwalitatief hoogwaardig onderwijs leveren aan onze leerlingen. Onze docenten zijn met afstand de meest doorslaggevende factor voor het succes van onze leerlingen. Binnen Landstede Groep willen wij met een eigentijds human resource development (HRD) bijdragen aan een optimale inzetbaarheid en professionalisering. Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een aantal richtlijnen, activiteiten en methodieken. Wij sluiten ons aan bij het HRD. Voor een uitvoerige beschrijving van dit beleid verwijzen wij naar de behorende documenten van Landstede Groep. Een visualisatie van de voortgang van de ontwikkeling van HRD ziet u in bijlage 3.

Omdat de volgende drie beloften als zuurdesem zijn in dit schoolplan hechten wij aan het benoemen hiervan.

Belofte van de school en zingeving

Ons HRD speelt in op de veranderende omgevingseisen. We baseren ons op de koers van de strategienota, de missie, de waarden en de strategische beloften.

Werken, ontwikkelen, professioneel werken en innoveren

Wij werken dagelijks aan het creëren en bevorderen van een resultaatgerichte werkcultuur, waarin vertrouwen, eigen verantwoordelijkheid, persoonlijk leiderschap, optimaal presteren en actief verantwoord centraal staan.

Werkgever-, werknemer- en leiderschap

Wij geven HRD vorm vanuit een wederkerige relatie werkgever-, werknemer- en leiderschap, gebaseerd op de waarden en strategische beloften.

BIJLAGE 1: STURINGSDOCUMENTEN EN HUN VERBANDEN

Document	Eigenaars	Wanneer	Volgen/evaluatie
Schoolplan	Schoolleiding (SLT)	1x per vier jaar; volgend op de strategienota van Landstede Groep	Jaarevaluatie in februari
Eenheidskaderbrief	Schoolleiding (SLT)	1 x per jaar in maart; volgend op de voorjaarsbrief CvB	Door het jaar heen: SLT-dag in februari
Teamplan⁹	Team	1 x per 2 jaar in mei	Teamoverleg door het jaar heen: in april jaarlijkse evaluatie
Sectieplan (One-Page-Plan)	Secties, werkgroepen	1 x per jaar in juni	Minstens 1x per jaar het kwaliteitsgesprek met de sectie en idem met de werkgroep
Vakwerkplan Beleidsplan	Sectie Werkgroep	Jaarlijks bijstellen in oktober	Sectieoverleg en werkgroep overleg
Persoonlijk ontwikkelplan	Medewerker	Aanleveren 1 week voor het voortgangsgesprek	Driejarige cyclus met start-, voortgangs- en beoordelingsgesprek

Toelichting op het bovenstaande schema

- Een schoolplan wordt gemaakt onder verantwoordelijkheid van de directeur en beschrijft de visie en het beleid voor de komende 4 jaar.
- De eenheidskaderbrief (EKB) is het vertrekpunt voor nieuwe planvorming in de school. In de EKB vertalen we jaarlijks onze grote ambities uit het schoolplan en de strategienota van Landstede Groep naar haalbare stappen.
- Een teamplan wordt onder verantwoordelijkheid van de teamleider gemaakt en beschrijft de doelstellingen van een team voor twee jaar.
- In het One Page Plan (OPP) leggen we alle plannen en ontwikkelingen voor de korte termijn (looptijd van max. 1 cursusjaar) vast. De eigenaars van het OPP zijn de secties en de werkgroepen.
- Een vakwerkplan is het meerjarige beleidsplan van de sectie. Het bestaat uit een visie, evaluaties van opbrengsten en gewenste ontwikkelingen. We gebruiken voor het vakwerkplan een checklist met aandachtspunten.
- Voor het persoonlijk ontwikkelplan (POP) wordt een gezamenlijk format gebruikt van Landstede Groep. Als voorbereiding op het functioneringsgesprek reflecteert elke medewerker op zijn functioneren en vult de uitkomsten hiervan in op het formulier.

Voor wie breder wil lezen verwijzen we naar het beleidsplan kwaliteitszorg van het Ichthus College. In bijlage 2 is de kwaliteitskalender van het Ichthus College opgenomen.

⁹ Op dit moment hebben we gekozen voor één gezamenlijk teamplan per locatie (Campus, IC4) en een teamplan voor Praktijkonderwijs. Binnen de teamplannen zijn schoolbrede gemeenschappelijke agenda's te onderscheiden. Op termijn zullen de teamplannen meer onderwerpen bevatten die specifiek zijn voor de onderscheiden leerwegen binnen de school.

BIJLAGE 2: **KWALITEITSKALENDER ICHTHUS KAMPEN**

Acties	Kwaliteitskalender											
	september	oktober	november	december	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	
Meten		DIA-toetsen1 brugklas + IPTO-meting	Vensters.nl		Tevredenheids-onderzoeken (lj. 1 & 3) Prognose overgang	Tevredenheids-onderzoek medewerkers (1 keer per 2 jaar) Controle onderwijstijd	DIA-toetsen lj. 2 Opbrengstenoordeel VO	Tevredenheidsonderzoek lln. examenklassen	DIA-toetsen brugklas Wolf-scores aanleveren	DIA-toetsen klas 2 Wolf-scores opvragen	Resultaten overgang Controle onderwijstijd	
Reflectie	Bespreken onderwijstijd (D)MR		Resultaten DIA toetsen			Tevredenheidsonderzoek (werkgroepen/teams)	Tevredenheidsonderzoek (medewerkers/slt)	Resultaten DIA toetsen Opbrengstenoordeel VO		Examenresultaten (Wolf) Resultaten DIA toetsen Wolf-scores	Examenresultaten Resultaten DIA toetsen Wolf-scores	
Evaluatie-instrumenten	Staat van het onderwijs aanleveren bij SLO	Audit (onderwijs/zorg) DOT bijstellen	Lesobservatie/DOT Collegiale consultatie	Lesobservatie/DOT Collegiale consultatie	Verificatie-onderzoek inspectie	Lesobservatie/DOT Collegiale consultatie	Lesobservatie/DOT Collegiale consultatie	Lesobservatie/DOT Collegiale consultatie		Actualiseren PTA + werkmiddag PTA	Aanleveren PTA examencie.	
	Functionerings- en beoordelingsgesprekken met medewerkers											
Planvorming	Opstellen OPP secties en werkgroepen		Actualiseren schoolplan		Actualiseren Persoonlijk Ontwikkelingsplan	Actualiseren Persoonlijk Ontwikkelingsplan	Opstellen eenheidskaderbrief		Actualiseren teamplannen	Actualiseren beleidsplan Kwazo vakwerkplan	Opstellen OPP secties en werkgroepen	
Kwaliteitgesprekken		Kwaliteitgesprekken secties & werkgroepen	Kwaliteitgesprekken secties & werkgroepen	Kwaliteitgesprekken secties & werkgroepen	Kwaliteitgesprekken secties & werkgroepen	Kwaliteitgesprekken secties & werkgroepen			2e ronde kwaliteitsgesprekken bij tegenvallende opbrengsten			
Informereren	vensters.nl scholen op de kaart actualiseren	1e dinsdag oktober PP Onderwijsopbrengsten		Controle gegevens vensters.nl i.v.m. werving nieuwe lln.			Aanleveren onderwijs-opbrengsten voor schoolgids	Opbrengstenoordeel VO in weekbericht	Uitkomsten tevredenheidsonderzoek en in weekbericht/nieuwsbrief	Opbrengsten examens in weekbericht/nieuwsbrief		

BIJLAGE 3: HRD-PLAAT VOORTGANG

